

má být tohoto svědectví využito. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 27(a) (výpovědi před zahájením řízení).

Perpetuities, rule against. Viz Perpetuity; Rule (Rule against perpetuities).

Perpetuity. Věčnost; nezczitelný majetek; věčná anuita. Trvající na věčné časy. Právně — týkající se nemovitého majetku — jakákoli skutečnost, která rozšiřuje nezczitelnost majetku nad dobu života čili dobu bytí plus dvacetjedna let. „Perpetuity“ je omezení, které vyjímá předmět „perpetuity“ z právního obchodu na dobu delší, než je doba života, čili bytí plus dvacetjedna let dalších, plus obvyklá doba těhotenství. Zahn v. National Bank of Commerce of Dallas, Tex. Civ. App., 328 S.W.2d 783, 789. Viz také Rule (Rule against perpetuities).

Perpetuity of the king. Věčnost krále. Fikce starého anglického práva, která ze zřejmých politických důvodů připisovala králi v jeho politickém postavení atribut neshmrtelnosti; takže i když panující monarcha zemřel, podle této fikce vlastně nezemřel, tj. platilo, že bezprostředně po jeho smrti — pokud šlo o všechny politické účely — nastupuje do této funkce jeho následník.

Per procuration. V zastoupení; prostřednictvím zástupce, zmocněnce; prostřednictvím někoho, kdo jedná jako zástupce se zvláštními oprávněními, např. na základě plné moci. Tato slova dávají každému na vědomí, že zástupce jedná na základě zvláštního a omezeného oprávnění (zmocnění). Výraz se obvykle zkracuje na „per proc.“ nebo „p.p.“, a užívá se více v kontinentálním a anglickém právu než v právu americkém. Plná moc (zmocnění) nebo podpis zastoupeného na listině, provedený zástupcem, který tak osvědčuje své postavení zástupce.

Per quae servitia. Lat. Ve starém anglickém právu žaloba in rem, kterou nový majitel feudálního panství mohl nutit tenanty (nájemce, pachtýře) předchozího majitele, aby souhlasili s pokračováním nájemního (pachtovního) poměru s novým majitelem. Zrušeno 3. a 4. Westminsterským Statutem (St. 3 & 4 Wm, IV, c. 27, § 35).

Perquisites. (Naturální) požitky, naturálie. Služební požitky (emolumenty), privilegia, sociální výhody a jiné vedlejší příjmy a užítky související s funkcí v úřadě nebo v zaměstnání, totiž kromě pravidelného platu nebo mzdy. Zkrácené podoby tohoto výrazu, „Perks“, se užívá pro takové mimořádné výhody, které se poskytují obchodním (podnikatelským) spolupracovníkům (např. vůz k osobní dispozici, členství v klubu, pojištění atd.). Viz také Fringe benefits.

Perquisitio. Koupě. Nabytí na základě vlastního (jednostranného) úkonu nebo na základě dohody, a nikoli děním.

Perquisitor. Ve starém anglickém právu kupující; ten, kdo získá vlastnické právo k nemovité věci (k nemovitému majetku) pro svou rodinu jako první v pořadí; ten, kdo nabude nemovitou věc na základě prodeje, darem nebo jiným způsobem, s výjimkou jediné dědění.

Per quod. Lat. Čím, čímž; podle čeho; pomocí čehož. Jestliže obžalovací spis v žalobě ve věci tortu pokračuje po té, co uvedl jednání, na které si žalobce stěžuje, tím, že uvádí následky takového jednání jako důvod škody, která z toho žalobci vzešla, pak výčet (líčení) těchto následků se uvozuje slovy „per quod“, čímž; někdy se tato slova užívají i pro označení této části obžalovacího spisu neboli žaloby.

V právních ustanoveních common law, týkajících se urážky (pomluvy, difamie) měl výraz „per quod“ dvojitý význam: bylo-li jej užito v souvislosti se „slander“, znamenal, že je zapotřebí důkazu zvláštní škody, která byla takto způsobena, a bylo-li jej užito v souvislosti s „libel“, znamenal, že je třeba dokazovat vnější okolnosti věci. General Motors Corp. v. Piskor, 27 Md. App. 95, 340 A.2d 767, 783. Viz také Libelous per quod.

Slova, výroky „actionable per quod“, „žalovatelná na základě, pomocí...“, jsou taková slova či výroky, která nejsou žalovatelná „per se“, totiž pouze na základě samotného vyslovení urážky (pomluvy), tedy taková slova či výroky, které jsou žalovatelné jen v důsledku vnějších skutečností, za nichž byla urážka vyslovena, anebo těch, z nichž vyplývá škoda způsobená uražené straně, a ve spojení s takovými skutečnostmi.

Viz také Actionable per quod.

Per quod consortium amisit. Lat. Ve starých soudních zápisech „čímž ztratil společnost“ (své manželky). Tohoto výrazu se užívalo ve starých obžalovacích spisech trestních žalob, podaných manželem, jehož manželka byla zbita nebo ztýrána; výraz sloužil k vyjádření specifické škody, kterou jednáním pachatele manžel utrpěl. Crocker v. Crocker, C. C. Mass., 98 F. 702, 703. Viz Consortium.

Per quod servitium amisit. Lat. Ve starých soudních zápisech „čímž ztratil službu“ (svého služebníka). Tohoto výrazu se užívalo ve starých obžalovacích spisech trestních žalob podaných pánem, jehož služebník byl zbit nebo ztýrán; výraz sloužil k vyjádření specifické škody, kterou jednáním pachatele pán utrpěl; takovou žalobu podával obvykle i otec v případě svedení dcery. V tomto případě se požadoval jen velmi povšechný důkaz o existenci vztahu pána a služebníka, nicméně i zde bylo třeba prokazovat nějakou ztrátu služební síly nebo nějaké nové náklady s tím spojené.

Per rationes pervenitur ad legitimam rationem. Odůvodněním dospějeme ke skutečným důvodům.

Per rerum naturam factum negantis nulla probatio. Je přirozenou věcí, že ten, kdo popírá skutečnost, nemusí o nich přinést důkaz.

Per saltum. Lat. Skokem, poskokem; rychlým pohybem; vynechat některé procesní kroky.

Per sample. Podle vzorku. Při takové koupě je vedlejším závazkem to, že zboží bude mít určitou kvalitu. U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) § 2–313(1)(c).

Per se. Lat. Sebou samým, tím samým; samostatně; svými prostředky, silami; sám; interně; osamoceně; bez souvislosti s jinými záležitostmi; pouze jako takový, sám o sobě; podle své vlastní povahy bez souvislosti s něčím příbuzným.

V právních ustanoveních o difamii určitá slova a věty, která jsou žalovatelná jako „slander“ a „libel“ (viz tam) tím samým (tj. již proto, že byla vyslovena) a sama o sobě, aniž je zapotřebí důkazu o škodě takto způsobené, např. obžalobou z trestného činu. Tato situace se odlišuje od případů, kdy jde o „defamation per quod“, kdy se důkaz o specifické škodě vyžaduje. Viz Actionable per se; Libelous per se; Slanderous per se.

Viz také Negligence per se; Per se doctrine; Per se violations.

Persecutio. Lat. V kontinentálním právu sledující (něco), pátrající; žalující; soudní řízení či projednávání věci (šetření). Ve vlastním slova smyslu ten druh soudního

řízení před prétozem, který se nazýval „mimořádný“. V obecném smyslu každé soudní řízení, nejen na základě žaloby — actio, kdy vlastně jediné jde o soudní řízení — action, ale i jiná soudní řízení.

Per se doctrine. Podle doktríny „per se“ platí, že jestliže nějaká činnost je — pokud jde o její záměr — očividná, a — pokud jde o její účinky (následky) — perniciózní, soud před tím, než vysloví, že tato činnost porušuje antitrustové zákony, nemusí zkoumat její přiměřenost. Connecticut Ass'n of Clinical Laboratories v. Connecticut Blue Cross, Inc., 31 Conn. Supp. 10, 324 A.2d 288, 291. Viz Per se violations.

Persequi. Lat. V kontinentálním právu následovat; žalovat čili žádat právní postup. Žaloba se nazývá „jus persequendi“.

Per se violations. V antitrustových zákonech výraz, který znamená, že některé druhy obchodních smluv, jako např. smlouva o fixní ceně, se považují bez dalšího za protiprávní, neboť porušují pravidla soutěže, a za veřejně škodlivé, aniž je potřebné zjišťovat, zda taková smlouva skutečně tržní soutěž poškodila. Viz Per se doctrine; Rule (Rule of reason).

Person. Osoba, fyzická osoba; osoba rodu ženského; zevnějšek; člověk, jedinec, jednotlivec. V obecné řeči lidská bytost (tj. přirozená, fyzická osoba). V právní řeči však tento výraz zahrnuje i odborové organizace, partnerství (konsorcium, sdružení), asociace, korporace, právní zastoupení, trustee, trustee v konkursu (úpadku) i likvidátory. Viz např. National Labor Relations Act (Zákon o pracovních vztazích), § 2(1), 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 152, Uniform Partnership Act (Jednotný zákoník o partnerství), § 2.

Obsah a rozsah tohoto pojmu jsou nezbytné pro určení těch, jimž 14. Dodatek k Ústavě USA poskytuje ochranu, neboť tento dodatek se výslovně vztahuje na „osobu“ (person).

Aliens. Cizinci, cizí státní příslušníci. Cizinci jsou osobami ve smyslu 14. Dodatku, a takto se na ně vztahuje — stejně jako na občany USA — doložka chránící proti diskriminujícímu postupu ze strany státu. Foley v. Connelie, D.C.N.Y., 419 F. Supp. 889, 891.

Bankruptcy Code. Zákoník o bankrotu. „Osobou“ se zde rozumí nejen osoby fyzické, ale i sdružení (konsorcium) a právnické osoby (korporace), nikoli však správní jednotky. 11 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 101.

Commercial law. Komerční (obchodní) právo. Podle U.C.C., Jednotného obchodního zákoníku, se „osobou“ rozumí jak osoba fyzická, tak organizace. U.C.C. § 1–201(30).

Corporation. Právnická osoba (korporace). Ve smyslu 14. Dodatku je právnická osoba, korporace „osobou“, a požívá tudíž stejné ochrany a podléhá týmž ustanovením Ústavy USA o řádném soudním řízení jako fyzická osoba. Metropolitan Life Ins. Co. v. Ward, Ala., 470 U.S. 869, 105 S. Ct. 1676, 1683, 84 L. Ed.2d 751. Výraz „persons“ v zákonech postihujících spiknutí s cílem spáchat trestný čin proti USA, nebo defraudovat USA, nebo některou státní agenturu, zahrnuje i právnické osoby, korporace. Alamo Fence Co. of Houston v. U.S., C. A. Tex., 240 F.2d 179, 181.

Ve společenstevním právu se výrazem „osoba“ míní jak fyzická, tak právnická osoba. Rev. Model Bus. Corp. Act (Revidovaný vzorový zákon o obchodních společnostech) § 1.40.

Foreign government. Cizí vláda, stát. Cizí vlády, státy, které mohou jinak vystupovat před soudy USA, jsou „osobami“ oprávněnými vznést žalobu na trojnásobnou náhradu škody pro činnost v rozporu s antitrustovými zákony podle Claytonova zákona; Clayton Act, Section 4. Pfizer, Inc. v. Government of India, C. A. Minn., 550 F.2d 396.

Illegitimate child. Nelegitimní dítě. Nelegitimní děti jsou ve smyslu 14. Dodatku „osobami“, a na jako takové se na ně vztahuje klauzule o rovné ochraně (Equal Protection Clause) 14. Dodatku k Ústavě USA. Levy v. Louisiana, 391 U.S. 68, 88 S. Ct. 1509, 1511, 20 L. Ed.2d 436; a obdobně i ustanovení zákona o násilné smrti, Jordan v. Delta Drilling Co., Wyo., 541 P.2d 39, 48.

Interested person. Zainteresovaná osoba. Tento výraz zahrnuje dědice, odkazovníky, děti, manžela, věřitele, beneficiáře a jiné osoby, které mají majetkové právo nebo nárok (pohledávku) vůči majetku v trustu nebo vůči majetku zůstavitele, a dále svěřence a chráněnce (opatrovance), kteří mohou být projednáváním dědictví dotčeni. Zahrnuje také osoby, které mají právo přednosti na případ jmenování osobními zástupci, a jiné fiduciáře, zastupující zainteresované osoby. Protože se tímto výrazem označují různé jednotlivé osoby, může se jeho význam čas od času měnit, a je třeba jej určit vždy pro konkrétní účel a věc, o kterou se v daném dědickém řízení jedná. Uniform Probate Code (Jednotný dědický zákoník) § 1–201(20).

Labor unions. Odborové organizace. Odborové organizace jsou „osobami“ podle Shermanova zákona a Claytonova zákona (Sherman Act, Clayton Act), Casey v. F.T.C., C. A. Wash., 578 F.2d 793, 797, jakož i podle zákoníku o bankrotu (Bankruptcy Code), Highway and City Freight Drivers, Dockmen and Helpers, Local Union No. 600 v. Gordon Transports, Inc., C. A. Mo., 576 F.2d 1285, 1287.

Minors. Nezletilí. Nezletilí jsou „osobami“ podle Ústavy USA, a jsou nadáni právy, která musejí státy USA respektovat. In re Scott K., 24 C.3d 395, 155 Cal. Rptr. 671, 674, 595 P.2d 105.

Municipalities. Obce. Obce a jiné správní jednotky jsou osobami ve smyslu ust. 42 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1983. Místní správní úředníci, kteří jsou žalováni ve své úřední funkci, jsou „osobami“ ve smyslu cit. ustanovení v těch případech, kdy orgán místní správy může před soudem vystupovat jako žalovaný. Monell v. N.Y. City Department of Social Services, 436 U.S. 658, 98 S. Ct. 2018, 2035, 56 L. Ed.2d 611. Viz Color of law.

Definice „osoby“ nebo „osob“, obsažené v antitrustových zákonech, zahrnují města, žalují-li jako správci městských veřejně prospěšných podniků na náhradu škody způsobené jednáním, které je v rozporu s antitrustovými zákony, nebo vystupují-li před soudem jako žalovaní. City of Lafayette, La. v. Louisiana Power & Light Co., La., 435 U.S. 389, 98 S. Ct. 1123, 1128, 55 L. Ed.2d 364.

Protected person. Chráněná osoba. Ten, komu byl ustanoven opatrovník, nebo ten, v jehož prospěch bylo učiněno jiné ochranné opatření. Uniform Probate Code (Jednotný dědický zákoník), § 5–103(18).

Resident alien. Cizinec trvale usedlý (roz.: na území USA). Usedlý cizinec je „osobou“, na kterou se vztahuje pravidlo 14. Dodatku k Ústavě USA o řádném práv-

ním postupu a rovné ochraně. C.D.R. Enterprises, Ltd. v. Board of Ed. of City of New York, D.C.N.Y., 412 F. Supp. 1164, 1168.

Unborn child. Nenařazené dítě, nasciturus. 14. dodatek k Ústavě USA výrazem „osoba“ nemá na mysli nenařazeného. Roe v. Wade, 410 U.S. 113, 93 S. Ct. 705, 729, 35 L. Ed.2d 147. Nenařazené dítě je „osobou“ pro účely prostředků daných k ochraně před osobní újmou; dítě může vystupovat před soudem (podat žalobu) po narození. Weaks v. Mounter, 88 Nev. 118, 493 P.2d 1307, 1309. Osobou rozumí právní řády některých států USA v souvislosti s ustanoveními zákonů o násilné smrti i životaschopný plod; např. Summerfield v. Superior Court, 144 Ariz. 467, 698 P.2d 712, obdobně v souvislosti s ustanoveními o smrti způsobené dopravními prostředky, např. Comm. v. Cass, 392 Mass. 799, 467 N.E.2d 1324. Viz také Child; Children (Rights of unborn child); Unborn child; Viable child.

University. Univerzita. Státní univerzita je „osobou“ ve smyslu ust. 1983. 42 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1983. Ubeoi v. University of Colorado. Colo., 713 P.2d 894, 900.

Persona. Lat. V kontinentálním (civilním) právu postavení, povaha, pro které člověku náleží určitá práva a jsou mu uloženy určité povinnosti. Takto může jeden člověk v sobě spojovat několik osob — *personae*, například osobu otce a osobu syna, pána a služebníka.

Personable. Osobní, osobnostní. Ten, kdo má práva a oprávnění osoby; schopný, způsobilý hájit se nebo bránit se v soudním řízení; také způsobilost přijmout něco, co bylo (dotyčné osobě) předáno nebo uděleno.

Persona conjuncta aequiparatur interesse proprio. Osobní spojení (doslova: spojená osoba, spojení s osobou) je ekvivalentní vlastnímu zájmu; pokrevní spojení je stejně dobrou kauzou jako vlastní zájem.

Persona designata. Osoba určená. Osoba určená nebo popsána jako jednotlivec, jedinec, na rozdíl od osoby, kterou lze určit (jen) jako člena třídy (skupiny), nebo (jen) jako osobu, která má určité charakteristické rysy.

Persona ecclesiae. Církevní osoba. Farář nebo jiný představitel církve.

Persona est homo cum statu quodam consideratus. Osoba je člověk uvažovaný s ohledem na určitý status.

Person aggrieved. Osoba dotčená ve svých právech. Jestliže žalobce tvrdí, že je osobou dotčenou ve svých právech v souvislosti s ustanoveními zákona o občanských právech (Civil Rights Act) o rovných pracovních příležitostech, nebo jestliže žalobce uplatňuje práva přiznaná některým federálním zákonem, musí prokázat, že (1) skutečně utrpěl újmu, a že (2) zájem, který má být podle tvrzení žalobce chráněn, náleží prokazatelně mezi zájmy, které jsou chráněny nebo upraveny dotýčným zákonem. Foust v. Transamerica Corp., D. C. Cal., 391 F. Supp. 312, 314.

Z pohledu federálních pravidel, která upravují vznášení námitky k tvrzení, že prohlídka a zabavení majetku byly nezákonné, je osobou dotčenou ve svých právech ten, kdo se stal obětí prohlídky a zabavení věci, a to na rozdíl od toho, kdo tvrdí, že mu vznikla újma pouze v důsledku využití důkazů, které byly získány při prohlídce nařízenou u někoho jiného. Cochran v. U.S., C. A. Colo., 389 F.2d 326, 327.

Skutečností rozhodnou pro zjištění, zda žadatel je „osobou dotčenou ve svých právech“, a zda je tudíž oprávněn žádat přezkoumání příkazu rozhodčího (soudce) v konkursním (úpadkovém) řízení, je to, zda majetek žadatele se může zmenšit, jeho náklady se mohou zvýšit, nebo jeho práva mohou být poškozena příkazem, který má být přezkoumán. Ve věci Capitano. D. C. La., 315 F. Supp. 105, 107, 108.

Viz také Aggrieved party; Standing to sue doctrine.

Personal. Osobní. Týkající se osoby; patřící (náležející) jednotlivci; omezený na osobu; to, co má povahu nebo co má nádech lidských kvalit, čili movité věci. Ve věci Steimes' Estate, 150 Misc. 279, 270 N.Y.S. 339.

K výrazům *personal* Action; Assets; Chattel; Contract; Covenant; Credit; Demand; Disability; Notice; Obligation; Property; Replevin; Representative; Right; Security; Service; Servitude; Statute; Tax; Tithes; Tort; Warranty, viz tato hesla.

Personal belongings. Osobní náležitosti, majetek, svršky. V dědickém právu široký pojem, který ve svém nejširším významu může zahrnout většinu movitého majetku testátora, popřípadě i veškerý majetek. Goggans v. Simmons, Tex. Civ. App., 319 S.W.2d 442, 445. Viz také Personal effects.

Personal defenses. Osobní obrany. V obchodním právu tento výraz obvykle označuje ty obrany (námitky), které nemohou být uplatněny proti držiteli (vlastníkovi) v řádném postupu k vynucení instrumentu (listiny, ceného papíru). Také označuje obrany (námitky) hlavního dlužníka proti věřiteli, které nemůže — odvozeně — uplatnit ručitel.

Personal effects. Osobní svršky; osobní movitý majetek. Věci spojené s osobou, jakými jsou věci, které mají k osobě držitele víceméně intimní vztah; „effects“ znamená movité věci, movitý majetek všeho druhu. Obvykle se takto označují věci, které vlastní zůstavitel v době své smrti, jako je oblečení, nábytek, klenoty, sbírky známek a mincí, stříbro, porcelán, křišťál, kuchyňské nářadí a náčiní, knihy, auta, televizory, rozhlasové přijímače atd.

Výraz „osobní svršky“ použitý v poslední vůli nemá nějaký stanovený právní význam, a je-li jej užito v jeho základním významu, bez nějakých bližších určujících slov, pak obvykle zahrnuje ten hmotný majetek, který má dotyčný na sobě nebo při sobě, nebo hmotný majetek, který má nějaký intimní vztah k osobě testátora; pokud to vyplývá ze souvislosti, v níž bylo tohoto výrazu užito, je možné vykládat jej i v širším smyslu. Ve věci Stengel's Estate, Mo. App., 557 S.W.2d 255, 260.

Personal holding company. Osobní holdingová společnost. Druh korporace podléhající zvláštní dani z osobních holdingových společností (I.R.C., Daňový zákoník, § 541 a násl.). Zdanění podléhá nerozdělený příjem, aby se už předem zabránilo zneužití takové organizace jednotlivci ve vyšších daňových skupinách, kteří by se mohli vyhnout zaplacení daní. Pro takové korporace je typické, že mají omezený počet akcionářů, a hlavním zdrojem jejich důchodů jsou pasivní příjmy, např. dividendy, úroky, anuity, licenční poplatky, nájemné apod.

Personal holding company income. Příjem osobní holdingové společnosti. Příjem definuje Daňový zákoník (I.R.C.) v ust. § 543. Příjem představují úroky, dividendy, určité nájemní a licenční poplatky, příjem z už-

vání majetku společnosti některými podílčníky, příjem z určitých smluv o osobním doručování a příspěvky z majetku a trustů. Takový příjem je rozhodný pro zjištění, zda korporace je osobní holdingovou společností, a zda je tudíž také plátcem daně, která je uvalena na osobní holdingové společnosti.

Personal holding company tax. Daň osobních holdingových společností. Federální daň uvalená na osobní holdingové společnosti; jejím účelem je zajistit rozdělení příjmů společnosti pod hrozbou sankční daně, která může být uvalena na korporace. I.R.C. (Daňový zákoník) § 541.

Personal injury. Viz Injury.

Personal judgment. Viz Judgment (Personal judgment).

Personalia personam sequuntur. Osobní věci (osobní majetek) následují osobu.

Personal income. Osobní příjem. Příjem, který jednotlivec (fyzická osoba) vydělá, obdrží, resp. získá. Viz Income.

Personalis actio. Lat. Civil law. Kontinentální (civilní) právo. Žaloba proti osobě (žaloba *in personam*).

Old English law. Staré anglické právo. Žaloba proti osobě. V tomto smyslu se výraz „personalis actio“ objevuje v Bractonově díle o civilním právu. Anglické podoby tohoto výrazu se používá pro označení jedné ze dvou hlavních skupin civilních žalob.

Personaliter. Ve starém anglickém právu osobně.

Personal jurisdiction. Osobní jurisdikce. Pravomoc soudu nad osobou žalovaného (obžalovaného), na rozdíl od pravomoci soudu nad majetkem (věcí) žalovaného (obžalovaného) nebo nad jeho zájmem k majetku (k věci); jurisdikce *in personam* na rozdíl od jurisdikce *in rem*. Viz In personam jurisdiction.

Personal liability. Ručení movitým majetkem. Druh odpovědnosti za zaplacení nebo jiné splnění závazku, která postihuje movité jmění toho, kdo je odpovědný za splnění závazku. Viz např. Surety.

Podle ustanovení některých zákonů odpovědnost akcionářů akciové společnosti, kteří mohou individuálně ručit za dluhy společnosti, a to buď do výše ceny akcií, které drží, nebo až do výše dvojnásobku této ceny, anebo bez omezení, popřípadě jinak, totiž podle ustanovení toho kterého zákona. Zákon státu může takto ustanovit, pokud jde o akcionáře nové akciové společnosti, která není dostatečně kapitálově vybavena.

Personal property. Viz Property.

Personal property tax. Daň z osobního jmění, tj. movitého majetku. Daň uvalená na takové movité věci, jakými jsou bytové zařízení, klenoty atd.; ukládají ji místa a státy (tj. jednotlivé státy USA).

Personal recognizance. Viz Release on own recognizance.

Personalty. Osobní, movitý majetek; movité věci; jiný než nemovitý majetek. Viz také Property (Personal property).

Quasi personalty. Kvazi movitý majetek. Věci, které právo považuje za movité, i když jsou trvale spojeny s nemovitými věcmi, buď skutečně, jako např. výnosy (*fructus industriales*), příslušenství atd., nebo jen fiktivně, jako např. některé druhy nemovitých věcí, s výjim-

kou pozemků, (tzv. chattels—real), dlouhodobé nájmy (pachty) aj.

Persona non grata. Nežádoucí osoba. Osoba nechťná; osoba, již si nikdo (někdo) nepřeje. V mezinárodním právu a v diplomatických stycích osoba (z důvodů na její straně) nepřijatelná pro soud nebo stát (vládu), u nichž má být akreditována jako velvyslanec nebo vyslanec.

Persona standi in judicio. Způsobilost stát, to jest jednat před soudem nebo před soudcem. Způsobilost být stranou v soudním sporu; způsobilost, resp. schopnost podat žalobu.

Personate. Ztělesnit, představovat, dělat ze sebe, hrát; ztělesňovat, být ztělesněním (čeho). Představovat někoho jiného bez jeho souhlasu, popřípadě vědomí, s úmyslem oklamat někoho jiného, a v této falešné podobě něco podvodně vykonat nebo získat nějaký prospěch, s cílem poškodit nebo způsobit újmu tomu, koho představuje. Vydávat se za někoho jiného. Lane v. U.S., C.C.A. Ohio, 17 F.2d 923. Viz také Impersonation.

Personero. Ve španělském právu zástupce. Nazývá se tak proto, že vystupuje za jiného, reprezentuje osobu někoho jiného, ať před soudem nebo jinak.

Person in loco parentis. Na místě rodičů. Ten, kdo na sebe vzal postavení a závazky rodičů bez formálně (právně) provedeného osvojení. Workman v. Workman, Okl., 498 P.2d 1384, 1386. Viz In loco parentis.

Personne. Franc. Osoba. Takto lze označit muže i ženu.

Perspicua vera non sunt probanda. Očividné pravdy není třeba dokazovat.

Per stirpes. Lat. Podle rodu nebo podle kmenů; podle reprezentace. Tento výraz, převzatý z kontinentálního práva, se hojně používá v právu upravujícím dědickou posloupnost a rozdělování dědictví; označuje způsob rozdělení intestátního majetku, kdy třída nebo skupina osob, mezi které má být majetek rozdělen, obdrží ten podíl, k němuž by byl oprávněn jejich předemřelý předek, kdyby žil, takže jejich právo reprezentuje právo jejich předka, a nikoli právo, jehož rozsah je dán počtem jednotlivých osob. Tento způsob dělení dědictví je opakem dělení *per capita* (viz tam). Buxton v. Noble, 146 Kan. 671, 73 P.2d 43, 47.

Persuade. Přesvědčit. Přimět, popř. přivést někoho argumenty, prosbami nebo domlouvání k určitému rozhodnutí, závěru, názoru, přesvědčení apod.; apelovat na něčí rozum a cit, a tak jej přemluvit např. k vykonání něčeho nebo k uvěření něčemu; dovést sebe nebo jiného k víře, jistotě nebo přesvědčení; přesvědčit někoho o nějakém stanovisku, názoru, mínění nebo pohnout jej k nějakému postupu. La Page v. U.S., C.C.A. Minn., 146 F.2d 536, 538.

Persuasion. Přesvědčování, přemlouvání, domlouvání; schopnost přesvědčit, vemlouvavost; přesvědčení; smýšlení, mínění, názor, zásady; vyznání, náboženství. Akt přesvědčování; ovlivňování názoru předkládanými argumenty neboli důvody čili tím, co má změnit něčí názor nebo zaujetí pro něco, nebo co má něčí vůli přimět k rozhodnutí. Viz také Fair persuasion.

Pertain. Náležet, příslušet; hodit se; týkat se, vztahovat se, mít vztah k (něčemu). Patřit nebo vztahovat se, buď podle přirozenosti, nebo podle určení (ustanovení) anebo podle obyčeje.

Pertenencia. Ve španělském právu nárok neboli právo, které někdo má vůči majetkovému právu k nějaké věci; území, které někomu patří na základě rozhodnutí soudu nebo majetkového práva; nebo taková věc, která je vůči věci hlavní akcesorická, čili která sleduje osud věci hlavní, a která přechází na nabyvatele spolu s přechodem vlastnictví k věci hlavní.

Perticata terrae. Čtvrtina akru.

Pertinent. Týkající se, vztahující se; případný, přílehlavý, trefný; použitelný, vhodný; relevantní. O důkazu se říká, že je „pertinent“, jestliže směřuje k problému, resp. pro jednané věci, a logicky vede k prokázání tvrzení strany, která důkaz nabídl; jinak jde o důkaz „impertinent“, nepřipadný. Pertinentní hypotéza je taková, která kdyby se potvrdila (byla dokázána), logicky by ovlivnila výsledek. Vaughn v. State, Tex. Cr. R. (Trestní zákoník státu Texas) 455, 125 S.W.2d 568, 570. Viz Material; Relevant.

Per totam curiam. Staroangl. lat. Celým soudem; plé-nem soudu; při plném obsazení soudu. Obvyklý výraz starých soudních protokolů.

Per tout et non per my. Normanská franc. Celkem, nejen částí. Je-li nemovitý majetek in fee (v dědičném vlastnictví) předán muži a jeho ženě, nemohou jej převzít a držet po částech, tj. každý z nich některou část, ale oba jsou uvedeni do držení celku, *per tout et non per my*.

Perturbation. Zmatek, vzrušení, rozrušení. V praxi starých anglických církevních soudů „suit for perturbation of seat“, soudní řízení pro zmatek sezení, je terminus technicus označující řízení na základě žaloby podané pro rušení práva (zásah do práva) na lavici či místo v kostele.

Perturbatrix. Žena, která porušila mír (pokoj, pořádek).

Per universitate. Lat. V kontinentálním právu úhrnem, celkem; jako celek. Výraz vyjadřuje nabytí veškerého jmění jediným právním úkonem nebo na základě jediné jiné skutečnosti, na rozdíl od nabytí jednotlivých nebo samostatných věcí.

Per varios actus legem experientia facit. Zkušenost z různých jednání (událostí) dává vzniknout zákonu.

Per verba de futuro. Lat. Slovy o budoucnosti (o budoucím); tj. slibem, příslibem. Výrazu se používalo v manželských smlouvách.

Per verba de praesenti. Lat. Slovy o přítomnosti (o přítomném); tj. závazkem. Výrazu se používalo v manželských smlouvách.

Perverse verdict. Výrok poroty, který nedbá soudcových směrnic, popřípadě svědeckých výpovědí. Výrok, kterým porota odmítla uposlechnout směrnici soudce v právní otázce.

Per vivam vocem. Lat. Ve starém anglickém právu živým hlasem; to jest vlastní řečí. Totéž jako „*viva voce*“.

Per year. Za rok. Ve smlouvě – ekvivalentní výrazu „annually“, ročně, každoročně. Viz Annual.

Pesa. Váha 256 liber.

Pessimí exempli. Lat. Nejhoršími příklady.

Petens. Lat. Ve starém anglickém právu žadatel; žalobce v žalobě in rem.

Peter—pence. Svatopetrský haléf. Starodávný poplatek či daň placená papeži ve výši jedné pence (penny), uložena každému domu v Anglii. Toto pojmenování pochází od toho, že poplatek se vybíral na den sv. Petra,

ad vincula; Sasové mu říkali „Romefeoh“, „Romescot“ anebo „Rome—pennyng“, protože se vybrané peníze posílaly do Říma; konečně se také nazýval „hearth money“, protože jej musel platit každý obytný dům a každý dům církevní, s výjimkou opatství sv. Albana.

Petit. Franc. Malý, menší, nevýznamný. Užívá se v různých významech a někdy se píše „petty“. K výrazům *petit Jury*; *Larceny*; *Sergeanty*; *Treason*, viz tato hesla.

Petit cape. Soudní writ, vydávaný ve starých žalobách na vydání půdy, žádající šerifa, aby se ujal držby dotyčného pozemku, jestliže nájemce po té, co se dostavil po předvolání k soudu, se v následujícím stadiu k jednání soudu již nedostavil.

Petite assize. Tento výraz se používal pro rozlišení od *grand assize*, což byla porota, která rozhodovala otázky vlastnictví. *Petite assize* byla porota, která rozhodovala otázky držby.

Petitio. Lat. *Civil law*. Kontinentální (civilní) právo. Žalobcovo prohlášení žalobního důvodu v žalobě in rem.

Old English Law. Staré anglické právo. Petice či žádost; bod (článek) žaloby in rem; slovní formule, v níž žadatel uváděl svůj titul k půdě a která začínala slovem „*peto*“.

Petition. Prosba, žádost, petice; návrh, stížnost (soudu), žaloba. Písemné podání, obsahující žádost nebo prosbu osoby nebo osob, jež podání činí, adresované moci, orgánu nebo osobě, které je předkládáno, aby využila své pravomoci a napravila nějakou škodu nebo udělila nějakou výsadu, privilegium anebo dala svolení. Formální písemná žádost adresovaná některému státnímu orgánu. Právo fyzických osob podávat žádosti na nápravu křivd je zaručeno 1. Dodatkem k Ústavě USA.

Písemná žádost výboru, aby jednal v nějaké věci, která mu již dříve byla předložena. McKillop v. County Bd of Ed. of Sanborn County, 78 S.D. 587, 105 N.W.2d 671, 675. Např. formální listina podaná Národnímu výboru pro pracovní vztahy (N.L.R.B.), v níž se požaduje, aby se při volbě v rámci určité skupiny zaměstnanců (bargaining unit) hlasovalo tajně.

Formální písemné podání soudu, v němž se žádá soudní projednání nějaké věci. Vyličení skutečnosti rozhodných pro vznik žalobního důvodu. Matthews v. Simmons, Tex. Civ. App., 589 S.W.2d 156, 159. Žádost podaná soudem *ex parte*, čili tam, kde nejde o sporné řízení, v níž se žádá o výkon soudní moci soudu v nějaké věci, která není předmětem řízení nebo žaloby, nebo o oprávnění něco vykonat, co vyžaduje sankci soudu; např. ustanovení opatrovníka, povolení prodeje majetku trustu atd. Dříve, v ekvitní praxi, se vstupní přednes nazýval „*petition*“ nebo „*bill*“. Dnes, ve většině právních úprav (států USA), ať podle práva nebo podle ekvity, platí, že úvodní přednes se nazývá „*complaint*“.

Písemná žádost soudu o vydání příkazu (rozkazu) po výzvě. Uniform Probate Code (Jednotný dědický zákoník), §§ 1–201(31), 5–103(15).

Petition de droit. Normanská franc. Ve staré anglické soudní praxi žádost, petice o právo; procesní forma, jejímž cílem bylo získat od Koruny restituci nemovitého nebo movitého majetku, a která se používala tam, kde Koruna měla v držení nějaké dědictví nebo jmění a kde žadatel tvrdil, že mu náleží titul opačný titulu Koruny, který se zakládá na skutečnostech v žádosti uvedených. 3 Bl. Comm. 256.

Petitioner. Žadatel, prosebník; navrhovatel, žalobce. Ten, kdo předkládá žádost soudu, státnímu úředníkovi nebo legislativnímu orgánu. Ten, kdo zahajuje ekvitní řízení, nebo ten, kdo se odvolává proti rozsudku. V právních řízeních zahajovaných na základě žádosti (petice) se ten, proti němuž žaloba neboli návrh směřuje, neboli ten, kdo se žádosti (petici) brání nebo jí odporuje anebo ji popírá, nazývá „*respondent*“, odpůrce, žalovaný. Viz také *Plaintiff*.

Petition in bankruptcy. Žádost o prohlášení konkursu (úpadku). Podání, které předkládá konkursnímu soudu nebo soudci takového soudu dlužník, který žádá o právo na žalobu ve smyslu jednotlivých kapitol Zákoníku o bankrotu (Bankruptcy Code). Je to způsob zahájení konkursního (úpadkového) řízení. Viz Bankruptcy Code, § 301 a násl.

Petitioning creditor. Žadající věřitel. Věřitel, z jehož podnětu vydává soud proti dlužníkovi rozhodnutí o prohlášení konkursu (úpadku).

Petition of right. Žádost o právo. Ve starém anglickém právu procesní krok v řízení před Kancléřským soudem, jímž se žalobce domáhal vydání majetku (majetkového práva, popř. věci) v držení krále. Viz *Petition de droit*.

Petition of rights. Petice o práva. Deklarace Parlamentu o lidských právech schválená králem Karlem I. v r. 1629. Je třeba ji odlišovat od „*the bill of rights*“ (1689), který se stal řádným ústavním zákonem.

Petit jury. Viz *Jury*.

Petit larceny. Viz *Larceny*.

Petitory action. Petitorní žaloba. Žaloba s právním nárokem; taková žaloba, v níž se žalobce domáhá toho, aby jeho majetkové právo neboli jeho titul k předmětu sporu byl v řádném soudním řízení zjištěn a smazán (vynucen); na rozdíl od žaloby *possessory*, kde je předmětem sporu (a řízení) právo k držbě, nikoli tedy pouze majetkové právo. U námořních soudů se řízení, v nichž se projednávaly majetkové tituly nezávisle na otázkách týkajících se držby, nazývala „*petitorní*“; tato řízení musela vycházet z nároku opírajícího se o právní titul; tvrzení pouze ekvitního interestu nestačilo. Hunt v. A Cargo of Petroleum Products Laden on Steam Tanker Hilda, D. C. Pa., 378 F. Supp. 701, 703.

Ve státě Louisiana žaloba, kterou podává ten, kdo o sobě tvrdí, že je vlastníkem, kdo ale nemá držbu, proti tomu, kdo držbu má, o určení vlastnictví, v níž žalobce musí svůj nárok prosadit silou svého titulu, nikoli prostřednictvím slabosti titulu žalovaného. Saucier v. Crichton, C.C.A. La., 147 F.2d 430, 433.

Petronian law. Viz *Lex Petronia*.

Pettifogger. Právnick, který je zaměstnán v malém nebo bezvýznamném podniku, nebo který vede podřadný podnik nemravnými nebo nepoctivými prostředky.

Petty. Drobný, malý, menší; malicherný, zbytečný, bezvýznamný, triviální, banální; takový, jehož význam je menší nebo zanedbatelný. Anglická podoba slova „*petit*“; někdy se užívá na jeho místě ve spojení, jakými je např. „*petty jury*“, „*petty larceny*“, „*petty treason*“. Viz *Misdemeanor*; *Petit*. K výrazům *petty Average*; *Constable*; *Jury*; *Larceny*; *Session*, viz tato hesla.

Petty cash. Drobné příjmy, výdaje; drobná hotovost. Peníze pro běžné výdaje, které obvykle máme v hotovosti po ruce. Fond, který podnik používá na placení menších výdajů, např. na cestovné, kancelářské potře-

by atd. Někdy se označuje výrazem „*impres fund*“, záložní fond; ten se spravuje tzv. voucherovým systémem, kdy ten, kdo potřebuje peníze, předloží řádně potvrzený voucher a obdrží hotovost.

Petty larceny. Viz *Larceny*.

Petty offense. Méně závažný trestný čin, kde nejvyšším trestem, který lze za něj uložit, je zpravidla pokuta nebo krátkodobé odnětí svobody (ve vězení nebo nápravném ústavu). V některých státech USA je to vedle přečinů a těžkých zločinů další kategorie trestných činů. Viz např. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 19.

Ústavou danou hranicí mezi závažnými trestnými činy (které vyžadují účast poroty) a méně závažnými trestnými činy je trest odnětí svobody v délce šesti měsíců. Ve věcech pohrdání soudem je rozhodnou hranicí skutečně vynesený rozsudek, nikoli trest stanovený zákonem. Codispoti v. Pennsylvania, 418 U.S. 506, 519, 94 S. Ct. 2687, 2694, 41 L. Ed.2d 912.

Viz také *Infraction*; *Misdemeanor*.

Petty officers. (Námořní) poddůstojníci. Nižší důstojníci v námořní službě, různých hodností a tříd; obdoba poddůstojníků v armádě. U.S. v. Fuller, 160 U.S. 593, 16 S. Ct. 386, 40 L. Ed. 549.

Peyote. Druh kaktusu zvaného „*mescal*“, který se vyskytuje v Mexiku a na jihozápadě USA. Má knoflíkovité výrůstky, které usušené a rozdrčené účinkují jako droga. Jeho alkaloidem je mescalín.

Phantom stock plan. Fantomový akciový program. Program výhod pro zaměstnance, kde výše (rozsah) výhod je určena poměrem k efektivitě kmenových akcií společnosti. Jednotný podnikový program odměňování vedoucích kádrů a zaměstnanců společnosti, který platí na podnikový účet zaměstnance tzv. přebytek tržního ocenění, totiž rozdíl mezi tržní cenou akcií společnosti v době ukončení zaměstnání a jejich tržní cenou v době, kdy zaměstnanec vstoupil do programu. Lieberman v. Becker, 38 Del. Ch. 540, 155 A.2d 596.

P.H.V. Zkratka pro „*pro hac vice*“, pro tento případ, pro tento účel, pro tuto příležitost.

Phylasist. Žalářník; věznitel.

Physical. Fyzický, hmotný; fyzikální; tělesný. Vztahující se k tělu nebo těla se týkající, na rozdíl od toho, co se týká myšlení, duše, emocí. Materiální, hmotný, podstatný, to, co objektivně existuje, na rozdíl od imaginárního nebo fiktivního; reálný, vztahující se ke skutečností, na rozdíl od morálního nebo duchovního, popř. abstraktního.

Physical cruelty. Fyzické násilí. Výrazu se používá v právních ustanoveních o rozvodu, kde znamená skutečné násilí vůči osobě, popřípadě takový způsob použití hmotných prostředků, který ohrožuje život nebo zdraví a způsobuje, že soužití není bezpečné. Gibson v. Gibson, 283 S.C. 318, 322 S.E.2d 680, 682.

Physical depreciation. Fyzické znehodnocení. Snížení ceny odpovídající skutečnému opotřebení neboli fyzickému zhoršení (věci). *People ex rel. Union Bag & Paper Corporation v. Fitzgerald*, 166 Misc. 237, 2 N.Y.S.2d 290, 295. Viz *Depreciation*.

Physical disability. Viz *Disability*.

Physical fact. Fyzická, hmotná skutečnost. V důkazním právu skutečnost, která existuje objektivně, fyzicky, skutečně, na rozdíl od pouhé myšlenkové představy;

skutečnost, která je viditelná, slyšitelná nebo hmatatelná, jako např. výstřel z pistole, utíkající muž, otisky lidských nohou na zemi atd. *Viz* Demonstrative evidence.

Physical fact rule. Pravidlo fyzikální skutečnosti. V dokazování — soudce je povinen odejmout věc porotě, jestliže žalobcovy důkazy, pokud jde o fyzikální fakta, vedou z hlediska nesporných fyzikálních zákonů k závěru o nemožnosti. Odvolací soud není vázán zjištěními, která jsou v rozporu s fyzikálními zákony. Zollman v. Symington Wayne Corp., 438 F.2d 28, 31.

Vzhledem k pravidlu o fyzikální skutečnosti je řidič, který nevidí, co mohl a měl vidět, vinen podle zákona nedbalostí. Pennsylvania Nat. Mut. Cas. Ins. Co. v. Dennis, 195 Kan. 594, 408 P.2d 575, 579.

Physical force. Fyzická síla, násilí. Síla, násilí vůči tělu; skutečné násilí.

Physical harm. Fyzické poškození, fyzická, tělesná újma. Výraz „physical harm“ používá Restatement v kapitole o tortech pro označení fyzického poškození lidského těla, půdy i movité věci. Restatement, Second, Torts, § 7. *Viz* také Physical injury.

Physical impossibility. Objektivní nemožnost. Praktická nemožnost vzhledem k současným znalostem. State v. Hillis, 79 Ind. App. 599, 124 N.E. 515, 516. *Viz* Impossibility.

Physical incapacity. Fyzická, tělesná neschopnost. V manželském a rozvodovém právu impotence, neschopnost skutečně sexuální spojení, jako důsledek fyzické nedokonalosti nebo malformace.

Physical injury. Tělesná újma, újma na zdraví. Tělesné poškození nebo poranění, nikoli psychická úzkost, strach a citové rozrušení. *Viz* také Physical harm.

Physical necessity. Fyzická nutnost, nezbytnost. Situace, v níž je někdo absolutně, nevyhnutelně nucen jednat specifickým způsobem nadřazenou přemáhající silou; na rozdíl od *morální* nezbytnosti, o kterou jde tam, kde rozumná bytost má vykonat to, co je povinná včas vykonat. *Viz* Necessity.

Physician. Lékař, doktor. Ten, kdo provozuje lékařskou praxi; osoba, která je řádně oprávněna, nebo které je právoplatně dovoleno, aby léčila nemoci; ten, kdo se oprávněně zabývá lékařskou praxí.

Physician—patient privilege. *Viz* Patient—physician privilege.

Physiotherapy. Fyzioterapie. Léčení nemocí fyzikálními prostředky spíše než léky. Fyzikální terapie (léčba).

Piacle. Obsolentní označení závažného trestného činu.

Pia fraud. Lat. Zbožná lež; lest nebo výmluva, která se považuje za morálně ospravedlnitelnou vzhledem k účelům, kterým má sloužit. Používá se zejména v případech obcházení nebo nedbání zákonů v zájmu náboženských nebo církevních institucí, jako je např. obcházení zákonů o vlastnictví (majetku) mrtvé ruky.

Picaron. Zloděj, lupič, loupežník, korzár, ničema.

Picketing. Piketování. Tímto výrazem se označuje přítomnost jednoho nebo několika zaměstnanců a/nebo jiných osob v zaměstnavatelově podniku s cílem zveřejnit nebo propagovat pracovní spor, ovlivnit zaměstnance nebo zákazníky tak, aby odmítli — podle toho, o kterého z nich jde — pracovat nebo obchodovat, nebo projevit přání odborů reprezentovat zaměstnance; piketování je obvykle provázeno hlídkováním s hesly

(transparenty). C. Comella, Inc. v. United Farm Workers Organizing Committee, 33 Ohio App.2d 61, 292 N.E.2d 647, 655, 62 O.O.2d 128. Hlídkání vstupu do podniku členy odborové organizace, aby ostatní zaměstnanci a veřejnost byli informováni o stávce, a aby tak byli ovlivněni, nebo aby se jim zabránilo v přístupu do podniku. *Viz* také Labor picketing; Secondary picketing; Unlawful picketing. *Srovnej* Boycott.

Peaceable picketing, klidné, pokojné piketování, jehož se zaměstnanci mají právo v průběhu pracovního sporu účastnit, znamená klidný průběh, který není provázen hlukem a nepokojí, nesnášenlivým vystupováním, a vyznačuje se takovým způsobem chování, které nenarušuje veřejný klid a pořádek. Ex parte Bell, 37 Cal. App.2d 582, 100 P.2d 339, 340. Znamená to klidné (smírné) metody prezentování věci veřejnosti v těsné blízkosti areálu podniku. Music Hall Theatre v. Moving Picture Mach. Operators Local No. 165, 249 Ky. 639, 61 S.W.2d 283.

Pick of land. Růžek, špička pozemku. Úzký pruh země směřující do rohu.

Pickpocket. Kapsář, kapesní zloděj. Zloděj, který tajně krade peníze nebo jiné věci u jiné osoby.

Piecework. Úkolová práce, práce v úkolu. Práce vykonávaná nebo placená podle počtu kusů nebo podle množství. Calascibett v. Highway Freight Co., 18 N.J. Misc. 144, 11 A.2d 408, 409.

Piepoudre. *Viz* Court of Piepoudre.

Pierage. Poplatek za používání přístavních mol (hrázi) a přístavů.

Piercing the corporate veil. Proniknutí do tajemství akciové společnosti. Nestranný postup, kdy soud nedbá obvyklé imunity funkcionářů akciové společnosti nebo jejich orgánů, pokud jde o jejich odpovědnost za protiprávní činnost společnosti; *např.* byla-li společnost zřízena jen za účelem podvodu. Doktrína, podle které uspořádání akciové společnosti s jí vlastní omezenou odpovědností akcionářů nemusí být zohledněno, a podle níž v případě podvodu nebo jiného protiprávního jednání jménem akciové společnosti může být na její akcionáře, funkcionáře a ředitele vložena osobní odpovědnost. Korporativní formu však může soud pomínout jen za účelem zmaření podvodu nebo protiprávního jednání anebo napravení nespravedlnosti (křivdy). Hanson v. Bradley, 298 Mass. 371, 381, 10 N.E.2d 259, 264. *Viz* také Instrumentality rule.

Pignoratio. Lat. V kontinentálním (civilním) právu smlouva o zástavě; také závazek z takové smlouvy. Zapečetění (*obsignatio*). Uzavření zvířete chyceného na vlastním pozemku a jeho zadržení, dokud jeho majitel nezaplatí náklady na ně vynaložené a nenahradí škodu, kterou zvíře způsobilo.

Pignoratio actio. Lat. V kontinentálním právu žaloba z ruční zástavy, popřípadě žaloba zakládající se na zástavě; byla buď *directa*, totiž pro dlužníka, po té, kdy zaplatil dluh, nebo *contraria*, totiž pro věřitele.

Pignorative contract. Zástavní smlouva, smlouva o zástavě. V kontinentálním právu smlouva o ruční zástavě, hypotéce neboli o zastavení věci nemovité. V takové smlouvě ten, kdo je označen jako prodávající, zůstává vlastníkem, a ten, kdo je v ní označen jako kupující, má jen ruční zástavu nebo hypotéku na zajištění svého dluhu, jehož splnění však musí vymáhat obvyklou cestou. Jackson v. Golson, La. App., 91 So.2d 394, 399.

Pignoratio capio. Lat. V římském právu název jedné z *legis actiones*. Používala se jen v některých druzích majetkových sporů a spočívala v tom, že věřitel bez předběžného projednání sporu a bez součinnosti magistráta přednášel předepsanou formuli a přitom přebíral věc z majetku dlužníka, která se měla stát zástavou čili jistotou. Tento procesní postup se značně podobá institutu zvanému „distress“, který upravuje common law.

Pignus. Lat. V kontinentálním právu zástava neboli záruka; předání věci věřiteli na zajištění dluhu. Také: věc, která byla předána věřiteli na zajištění dluhu.

Pilfer. V hovorové řeči znamená toto slovo „ukrást“, („krást“, „vykrádat“). *Viz* Larceny; Theft.

Pilferage. Drobná, malá krádež; vykrádání; (u)kradení malých či drobných věcí, obvykle zboží, které je vyloženo (na prodej).

Pilferer. Zlodějíček, drobný zloděj. Ten, kdo krade drobnosti nebo malé části větších věcí.

Pillage. Kořist; plení, drancování, loupení, lup, ukradené zboží; násilné odnětí soukromého majetku invazní nebo vítěznou armádou osobám na území nepřítelů.

Pillory. Pranýř. Lešení postavené na pilířích a udělané s otvory a pohyblivými prkny tak, aby se jimi daly prostrčit hlava a ruce odsouzeného.

Pimp. Kuplíř, pasák; uduvač. Ten, kdo získává zákazníky („tricks“) pro děvky, prostitutky. *Viz* také Pander.

Pin—money. „Kapesné“. Menší částka peněz, kterou dává manžel manželce na její osobní výdaje; na ošacení a jako kapesné.

Pint. Pinta. Dutá míra o velikosti poloviny kvartu, čili jedné osminy galonu.

Pioneer patent. *Viz* Patent.

Pious uses. *Viz* Charitable use.

Piracy. Pirátství, korzárství; nedovolený přetisk knihy, pirátský tisk. Jednání, které spočívá v loupení a drancování spáchaných na moři, které by, kdyby bylo spáchané na souši, představovalo těžký, hrdelní zločin. Lupičství spáchané na moři nebo z moře. Každý, kdo na otevřeném moři spáchá zločin pirátství, jak jej definuje mezinárodní právo, a je po té dopraven do USA nebo v USA dopaden, bude odsouzen k doživotnímu trestu odnětí svobody. 18 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1651. *Viz* také Air piracy.

Tímto výrazem se také označuje nedovolený přetisk nebo reprodukce díla chráněného autorským právem nebo protiprávní plagiátství takového díla; podobně i protiprávní reprodukce nebo distribuce majetkového práva (věci) chráněného zákony o patentech a ochranných známkách. *Viz* také Infringement; Plagiarism.

Pirata est hostis humani generis. Pirát je nepřitelem lidského rodu.

Pirate. Pirát, korzár, námořní lupič; pirátská loď; rozhlasový, nakladatelský pirát. Ten, kdo je vinen zločinem pirátství.

Piscary. Právo rybolovu v cizí vodě. Právo rybolovu. Takto „common of piscary“ je právo lovit ryby ve vodách, které patří někomu jinému.

Pistol. Pistole, revolver. Krátká stělná zbraň, která se drží v ruce a také z ruky se s ní střílí. Campbell v. Commonwealth, 295 Ky. 511, 174 S.W.2d 778, 779.

PITI. Principal, interest, taxes and insurance. Jistina, úrok, daň a zajištění; nejobvyklejší složky měsíčních splátek na dluh zajištěný hypotékou.

P.J. Zkratka pro „presiding judge“ (nebo pro „presiding justice“).

PKPA. *Viz* Parental Kidnapping Prevention Act.

P.L. Zkratka pro „Pamphlet Laws“ nebo pro „Public Laws“.

Placard. Plakát, poutač; štítek. Výnos; prohlášení; manifest. Rovněž reklama (inzerát) nebo veřejná vyhláška.

Place. Stará podoba slova „pleas“. Tudíž „Court of Common Pleas“ se někdy nazýval „Court of Common Place“.

Place, n. Místo; atmosféra místa; prostor; země, kraj, krajina, oblast; náměstí; sídlo, palác, residence; dům, domov; panství, usedlost, statek; podnik; postavení, umístění, pozice, stavba, situace; pořadí; pasáž; důvod aj. Toto slovo je značně neurčitým výrazem. Označuje se jím nějaké území, omezené hranicemi, bez ohledu na to, zda malé nebo velké. Může označovat zemi, stát, okres (kraj), město nebo i velmi malou část města (obce). Rozsah takto pojmenovaného území je zpravidla třeba určit podle toho, jaké místo je takto označeno. Hlavním a nejčastějším smyslem tohoto slova je „lokality“, „pozice“, „stanoviště“; užívá se také k označení obsazené pozice nebo stavebního místa. *Viz* také Site; Situs.

Place, v. Dát, položit, postavit, pověsit; umístit, rozmístit; svěřit, jmenovat, povýšit; najít; určit; klást; řadit; aj. Dohodnout se o něčem, např. sjednat zajištění hypotékou nebo vydat příkaz. *Viz* také Placement.

Place lands. Vymezené pozemky. Udělené (propůjčené) pozemky, rozkládající se v určitých hranicích na obou stranách silnice, které byly vymezeny samotným přijetím linie silnice. Je tudíž zřejmý rozdíl mezi „place lands“, a „indemnity lands“, vyhrazené pozemky. *Viz* Indemnity.

Placement. Investice; umístění, rozmístění aj. Akt projevu nové emise cenných papírů nebo poskytnutí úvěru nebo zajištění. Akt nalezení zaměstnání pro někoho, jako je tomu v případě činnosti pracovní agentury (pracovního úřadu). *Viz* také Finder; Offering.

Place of abode. Místo bydliště. Sídlo (obydli) nebo domocil (někoho). *Viz* Residence; Domicil.

Place of business. Místo výkonu práce (činnosti, podnikání). Místo, kde někdo provozuje (vykonává) svou činnost neboli své zaměstnání. Podle zákonů mnoha států USA platí, že soudní obsilka může být doručena v místě, kde adresát vykonává svou činnost, a soudní pravomoc nad ním pak může nabýt soud, v jehož územním obvodu se toto místo činnosti nalézá. *Viz* také Domicile.

Place of contract. Místo (uzavření) smlouvy. Místo (země, stát), kde byla uzavřena smlouva; podle tohoto místa se řídí právo rozhodné pro otázky týkající se plnění, platnosti a výkladu smlouvy. Scudder v. Union Nat. Bank, 91 U.S. 406, 412, 23 L. Ed. 245.

Place of delivery. Místo dodání. Místo, kam má být dodáno prodané zboží. Pokud nebylo ve smlouvě takové místo dohodnuto, obvykle platí, že prodané zboží má být dodáno v místě, kde se nachází v okamžiku prodeje. Hatch v. Standard Oil Co., 100 U.S. 124, 25 L. Ed. 554. *Viz* U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník) §§ 2—503, 2—504.

Place of employment. Místo (výkonu) zaměstnání. Podle právních předpisů o „bezpečném místě“ („Safe place statutes“) místo, kde se práce skutečně vykonává, ať jde o práci dočasnou nebo stálou, nicméně o takovou, která souvisí s podnikatelskou činností za účelem dosažení zisku; místo, kde se uskutečňuje nějaký postup nebo operace, které souvisejí s výrobou, obchodem nebo jiným podnikáním, a kde je jedna osoba zaměstnána, buď přímo nebo zprostředkovatelsky, u osoby druhé.

Placer. Rýžoviště. V horním právu povrchové ložisko písku, štěrku nebo rozemlněného (rozdrčeného) kamene, které obsahuje jeden nebo více drahých kovů, podél vody nebo pod jejím dnem, ať jde o vodu tekoucí nebo stojatou, anebo na mořském pobřeží. Podle zákonů přijatých Kongresem USA zahrnuje tento výraz všechny druhy nerostných ložisek, s výjimkou rudných žil v křemeni nebo jiných horninách. 30 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 35.

Placer claim. Přidělený dílec půdy na rýžovišti. Přidělený dílec půdy pro rýžování, který se nachází na veřejném majetku, to jest pozemek vymezený hranicemi, v jehož nitru jsou uloženy horniny, písek nebo štěrky; pozemek, v němž nejsou drahé kovy „in place“, na místě, totiž zapevněny v kameni (ve skále), neboli v němž jsou drahé kovy v sypkém stavu. U.S. v. Iron Silver Min. Co., 128 U.S. 673, 9 S. Ct. 195, 32 L. Ed. 571; Clipper Min. Co. v. Eli Min. Co., 194 U.S. 220, 24 S. Ct. 632, 48 L. Ed. 944.

Placer location. Rýžovací naleziště. Přidělený dílec půdy na rýžování, nalézající se a rozkládající se na veřejném majetku.

Place where. *Locus in quo.* Výraz, kterého se dříve užívalo v soudních protokolech a který je doslovným překladem latinského *locus in quo* (viz tam).

Placit, or Placitum. Rozhodnutí, dekret, výnos; rozhodování, určení.

Placita. Viz Placitum.

Placitabile. Ve starém anglickém právu žalovatelný.

Placita communia. Civilní spory. Všechna civilní řízení mezi dvěma subjekty.

Placita coronae. Spory Koruny. Všechna soudní řízení (procesy), týkající se zločinů a dalších trestných činů, v nichž je žalobcem král jako zástupce státu.

Placita de transgressione contra pacem regis, in regno Angliae vi et armis facta, secundum legem et consuetudinem Angliae sine brevi regis placitari non debent. Spory pro trestné činy proti královskému míru spáchané v Anglickém království silou a zbraněmi, nemají být — podle zákonů a obyčejů Anglie — žalovány bez králova writu.

Placita juris. Platná právní pravidla; konkrétní a platná právní naučení; odůvodnění a platná naučení uznaná a stanovená (přijata) jako právo; na rozdíl od pravidel jednání a myšlení nebo vyslovených závěrů o právním smyslu.

Placita negativa duo exitum non faciunt. Dvě negativní obrany (spory) netvoří rozsudek.

Placitare. Vystupovat před soudem.

Placitory. Týkající se soudního sporu, soudního řízení; k nim se vztahující.

Placitum. V kontinentálním právu dohoda stran; to, co si strany podle své vůle (*pleasure*) spolu dohodly.

Vrchnostenské nařízení, dekret; doslova: panovníkova vůle.

Soudní rozhodnutí; rozsudek, rozhodnutí neboli výrok soudu.

Ve starém anglickém právu veřejné shromáždění, kterému předsedal král, kterého se účastnili mužové všech stavů, a které se scházelo k poradám o závažných záležitostech království.

Soud; soudní tribunál; soud lorda. *Placita* bylo označení soudů, které se uvádělo na začátku starých *nis* *prius* záznamů (protokolů).

Soudní věc, případ neboli kauza; soudní řízení; spor, proces. Mezi *placita* se rozlišovaly *placita coronae* (korunní kauzy neboli spory Koruny, to jest kriminální žaloby (řízení), a *placita communia* (civilní kauzy neboli civilní spory, to jest soukromé civilní žaloby, řízení).

Pokuta, čili peněžitý trest.

Soudní proces či spor. V tomto smyslu výrazy „plea“ nebo „placitum“ neoznačovaly jen odpověď (obranu, obhajobu) žalovaného (obžalovaného), ale vůbec všechny přednesy (podání) stran ve věci; jde o *nomen generalissimum*.

Ve starých protokolech a sumářích bylo „*placitum*“ pojmenováním paragrafu nebo oddílu titulu neboli části díla, kde byla zvláště vysvětlena otázka, o které se v dané věci rozhodovalo. Obvykle se zkracovalo na „pl.“

Placitum aliud personale, aliud reale, aliud mixtum. Spory (to jest žaloby) jsou osobní, reálné a smíšené.

Placitum fractum. Den, který žalovaný ztratil, který pro něj (marně) minul.

Placitum nominatum. Den, stanovený pro pachatele trestného činu, aby se dostavil k soudu a hájil se a bránil se.

Plagiarism. Plagiát, opsaná pasáž; plagiátorství. Úkon, jímž si někdo přisvojí písemný výtvar někomu jiného, nebo části či pasáže jeho rukopisu, anebo jeho myšlenky nebo jazyk, a vydává je za výtvar vlastní. Je-li dotčený text chráněn autorským právem, může takové jednání naplnit skutkovou podstatu trestného činu porušování (zasahování do) autorského práva.

Ke vzniku odpovědnosti za plagiátorství není nezbytné, aby cizí literární dílo bylo opsáno naprosto doslova; aby šlo o protiprávní užití díla, stačí, jsou-li z něho vybrány podstatné části, a zase naopak ani přesný duplikát cizího díla není plagiátorstvím, pokud vznikl nezávisle na cizím díle. O'Rourke v. RKO Radio Pictures, D. C. Mass., 44 F. Supp. 480, 482, 483.

Viz také Copyright; Fair use doctrine; Infringement.

Plagiarist, or plagiary. Plagiátor. Ten, kdo zveřejní myšlenky nebo dílo někomu jiného jako své vlastní.

Plagiarius. Lat. V kontinentálním právu únosce, zloděj dětí.

Plagium. Lat. V kontinentálním právu únos. Trestný čin odlákání a krádeže člověka, dítěte nebo otoka. Přesvědčit otoka, aby utekl od svého pána, nebo otoka ukryt nebo mu poskytnout útočiště bez vědomí jeho pána.

Plaideur. Franc. Obsolentní pojmenování právního zástupce, který obhajoval věc svého klienta; advokát.

Plain error rule. Pravidlo zřejmého omylu. Toto pravidlo o tom, že zřejmé omyly, které postihují základní práva, lze považovat za důvod obnovy řízení nebo odvolání i tehdy, když omyl nevznikl u soudu prvního stupně, pokud jeho důsledkem byla manifestní nespravedlnost nebo omyl ve výkonu spravedlnosti, se uplatní případ od případu, ale jen tehdy, existuje-li podstatný projev, výrazný a zřejmý příznak toho, že kdyby se toto pravidlo neuplatnilo, bude to mít za následek nespravedlnost nebo omyl ve výkonu spravedlnosti. State v. Meiers, Mo., 412 S.W.2d 478, 480. Aby šlo o „zřejmý omyl“, musí být uplatněna dosud neuplatněná námitka, která zvrátí průběh řízení, jejímž obsahem je existence právní vady, která postihuje základní práva žalovaného, která je dostatečně závažná, aby ospravedlnila pozornost revizního soudu a přesvědčila jej o tom, že omyl sám o sobě byl zřejmě schopen přivodit nespravedlivý rozsudek. State v. Harris, A.D., 174 A.2d 645, 646, 70 N. J. Super. 9. Doktrína, která zahrnuje takové omyly, které jsou očividné a značně škodlivé, neboť se dotýkají základních práv žalovaného, a které, kdyby nebyly napraveny, představovaly by zásah do bezúhonnosti a dobré pověsti soudního řízení. U.S. v. McCord, 166 U.S. App. D. C. 1, 501 F.2d 334, 341.

Plain sight rule. Viz Plain view doctrine.

Plaint. Civilní žaloba; podání. V civilním právu žaloba; stížnost; druh žaloby, zejména žaloba na údajnou neplatnost závěti. Tento výraz je anglickým ekvivalentem latinského slova „*querela*“.

V anglické soudní praxi soukromé (osobní) sdělení předané při veřejném jednání soudci, v němž poškozená strana uvádí důvod své žaloby. Soudní jednání na venkovských soudech, kde se řízení zahajovalo bez vstupního (originálního) writu. Tento způsob soudního jednání je obvyklý ve sporech o vydání zabaveného majetku proti jistotě (viz Replevin).

Plaintiff. Žalobce, navrhovatel, strana žalující. Ten, kdo podává žalobu; strana, která žaluje v civilní věci a je jako taková uvedena v soudním protokolu. Ten, kdo žádá o pomoc a nápravu porušených práv; výraz označuje navrhovatele. City of Vancouver v. Jarvis, 76 Wash.2d 110, 455 P.2d 591, 593. Obžaloba v trestní věci (to jest stát nebo USA).

Plaintiff in error. Žalobce pro omyl (z důvodu omylu). Běžné označení „appellant“, odvolatel, stěžovatel, je výraz, kterým se označuje strana, která žádá přezkoumání na základě odvolání; výrazu „plaintiff in error“ se již nepoužívá.

Plain view doctrine. Doktrína viditelného. V souvislosti s pátráním a zabavováním (věci): předměty, které policista oprávněný k pátrání (prostě) vidí, může zabavit i bez příslušného příkazu a předložit jako důkaz. Harris v. U.S., 390 U.S. 234, 236, 88 S. Ct. 992, 993, 19. Podle doktríny viditelného může být připuštěno zabavení podezřelého důkazu, jestliže policisté oprávněně prohledávají vymezený prostor, pokud se podaří prokázat, že měli předem dané oprávnění pro vstup do tohoto šetřeného prostoru, že policisté vlastně omylem přišli na inkriminovaný předmět a že jím bylo ihned zřejmé, že zabavený předmět je důkazem. Washington v. Christman, 455 U.S. 1, 5, 102 S. Ct. 812, 816, 70 L. Ed.2d 778. Nicméně doktrínu zřetelně viditelného nelze použít pro ospravedlnění úplného, vyčerpávajícího pátrání od jednoho předmětu k druhému tak dlouho, dokud se něco podezřelého nakonec neobjeví. Coolidge v. New

Hampshire, 403 U.S. 443, 466, 91 S. Ct. 2022, 2038, 29 L. Ed.2d 564.

Plan. Plán; nárys, náčrt; návrh, design; návrh, forma nebo znázornění. Znázornění něčeho načrtnutého, nakresleného, narýsovaného, např. mapa nebo plán; schéma; skica. Také způsob navrhování nebo činnosti, postupu, neboli program pro uskutečnění nějakého aktu nebo záměru. Shainwald v. City of Portland, 153 Or. 167, 55 P.2d 1151, 1156. Způsob uskutečnění (naplnění) záměru nebo návrhu.

Planned unit development (PUD). Plánovaný rozvoj (územní) jednotky. Území o stanovené nejnižší souvislé výměře, které se má rozvíjet jako samostatný celek podle plánu, který zahrnuje jeden nebo několik obytných souborů neboli plánovaných jednotek obytných budov a jeden nebo několik veřejných, poloveřejných, komerčních nebo průmyslových areálů v takovém poměru nebytových a bytových účelů, jaký určuje směrnice pro rozvoj území.

Územní oblast spravovaná vlastníkem, která se má rozvíjet jako samostatný celek s určitým počtem bytových jednotek a eventuálně s jednotkami pro obchodní a průmyslové účely, přičemž plán jejího rozvoje neodpovídá poměrům rozsahu, objemu nebo charakteru bytových a/nebo komerčních nebo průmyslových účelů, hustota, podíl zástavby a požadované volné plochy neodpovídají daným směrnici pro jeden nebo několik distriktů, které se v určitých časových odstupech přijímají podle ustanovení nařízení o rozvoji oblastí, přijatého na základě obecně zmocňujícího státního zákona pro plánování rozvoje oblastí.

Planning. Plánování. V municipálním (místním, obecním) právu výraz označující systematický rozvoj obce vedený snahou prosadit obecné blaho a prosperitu místních obyvatel s co nejvyšší efektivitou a hospodárností; naproti tomu „zoning“ se zabývá především využitím majetku. Forest Const. Co. v. Planning and Zoning Commission of Town of Bethany, 155 Conn. 169, 236 A.2d 917, 992.

Planning board or commission. Plánovací výbor, komise, rada. Výbor (agentura) místní správního orgánu, který v rozsahu své územní pravomoci doporučuje schválení nebo zamítnutí předložených stavebních projektů, návrhy na využití pozemků a podobně. Podle doporučení takového výboru nebo komise pak vyšší orgán, např. městská rada, přijímá konečná rozhodnutí.

Plantation. Kolonizace, usídlení; plantáž; osada, kolonie; sadba; pole, sad aj. V anglickém právu kolonie; původní osídlení nové země.

V americkém právu farma; velký obhospodařovaný nemovitý majetek. Výraz se užívá hlavně v jižních státech; označuje velké farmy, kde se pěstuje bavlna, tabák, cukr a podobné plodiny.

Plat or plot. Mapa, plán; kousek půdy, malý pozemek. Mapa, plán určité oblasti (území), např. města, obvodu, územní části, která znázorňuje polohu a hranice jednotlivých pozemkových parcel rozdělených na stavební místa, s ulicemi, alejemi, parky atd., obvykle v určitém měřítku. Viz také Plat map.

Platform. Program nebo politika politické strany, platforma; základna, báze; stupínek, řečníště, aj. Prohlášení principů a politiky přijaté shromážděním členů politické strany; na této bázi působí strana na veřejnost a dovolává se její podpory.

Plat map. Geometrický plán. Plán, který v souladu s právními předpisy popisuje majetkové kusy — stavební místa, ulice a domovní bloky. Geometrický plán se zhotovuje zpravidla po té, co majetkové kusy byly popsány jinými prostředky, např. podle Státního geodetického systému (Government Survey System). Je-li vypracován geometrický plán určité oblasti, pak je pro právní označení míst a bloků v této oblasti rozhodně označení uvedené v tomto geometrickém plánu.

Play—debt. Dluh ze hry. Dluh smluvený hrou.

Plea. Obhajoba, obrana, odpověď žalovaného, námitka; prohlášení obžalovaného, že se cítí vinen; žádost, prosba; omluva, výmluva, vysvětlení, záminka; proces, spor. V soudním řízení založeném na common law (které je dnes obsoletní v důsledku přijetí Pravidel civilního řízení (Rule of Civil Procedure): přednes, podání (strany); některý z řady přednesů, podání (stran). V užším smyslu: první přednes žalovaného (obžalovaného), tj. první obrana. V nejužším smyslu: odpověď, kterou žalovaný (obžalovaný) odpovídal v soudním řízení podle práva (common law) na žalobní prohlášení žalobce, a v níž uváděl na svou obranu *skutkové okolnosti*, na rozdíl od těch námitek, obran, které směřovaly proti *právní dostatečnosti* důkazů („demurrer“).

Zvláštní druh odpovědi na žalobu podle ekvity (což je dnes obsoletní v důsledku přijetí Pravidel civilního řízení, viz výše), v níž žalovaný (obžalovaný) poukázal na jednu nebo několik věcí, jako na důvod, resp. důvody, proč má být projednávání věci zamítnuto nebo odloženo nebo zastaveno. Stručné prohlášení, kterým žalovaný odpovídá na žalobu v ekvitním řízení, a v němž uvádí skutečnosti, které kdyby byly bývaly uvedeny v žalobě, učinily by ji namítatelnou („demurrable“).

Affirmative plea. Affirmativní (prohlašující, tvrdící) obrana (přednes, podání). V ekvitním řízení obrana (přednes, podání), v níž se uvádí buď jednotlivá skutečnost, která nebyla uvedena v žalobě, nebo několik skutkových okolností, jež všechny mají dokázat jednotlivou skutečnost, kterážto skutečnost, kdyby existovala, zničila by žalobcovu věc. Tento institut je podle Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure) obsoletní. Viz *Affirmative defense*.

Anomalous plea. Anomální obrana (přednes, podání). Obrana (přednes, podání), která je zčásti affirmativní, tvrdící, potvrzující, zčásti negativní, popírající. Institut podle Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure) obsoletní.

Common pleas. Civilní procesy, spory. V řízení založeném na common law: civilní kauzy (věci) neboli procesy; civilní žaloby podané a vedené mezi dvěma osobami (občany), na rozdíl od věcí trestních. Tento institut je podle Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure) obsoletní.

Criminal pleas. Trestní obrany (přednesy); obrany v trestním řízení. Odpověď obžalovaného na obžalobu (vinen, nevinen, anebo „nolo contendere“). Jestliže se obžalovaný odmítá hájit, nebo jestliže se obžalovaná právnická osoba (korporace) nedostaví k soudu, soud má za to, že odpověď obžalovaného zněla „nevinen“. Fed. R. Crim. P. (Federální pravidla trestního řízení) 11(a). Viz také *Alford plea*; *Arraignment*; *Guilty plea*; *Insanity*; *Nolo contendere*; *Not guilty*; *Plea bargaining*; *Standing mute*.

Dilatory pleas. Viz *Dilatory*.

Double plea. Duplicitní, mnohočetná obrana (přednes, podání). V řízení založeném na common law obrana (přednes, podání) vyznačující se technickou vadou spočívající v duplicitě, mnohočetnosti; obrana (přednes, podání) obsahující několik různých a navzájem spolu nesouvisejících věcí, které se vztahují k témuž bodu a vyžadují (tudíž) různé odpovědi. To však dnes nepředstavuje problém, protože Pravidla civilního řízení (Rules of Civil Procedure) dovolují straně, aby přednášela jakkoli mnoho různých jednotlivých nároků, resp. obran, bez ohledu na jejich souvislost.

False plea. Zdánlivá obrana. Předstíraná, fingovaná obrana (viz též *Infra*).

Insanity plea. Viz *Insanity*.

Negative plea. Negativní, popírající obrana (přednes, podání). V ekvitním řízení obrana (přednes, podání), která neodpovídá na různá tvrzení žaloby, ale pouze popírá některou jednotlivou skutečnost nebo věc, jejíž existence je podstatná pro to, aby žalobce měl právo na žalobu. Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure). Viz *Denial*.

Peremptory pleas. Peremptorní (kategorické) obrany (přednesy, podání). V řízení založeném na common law tak zvané „pleas in bar“ (obran na vyloučení); takto se označují proto, aby se odlišily od onoho druhu obran, které se nazývají „dilatory pleas“ (dilatorní, oddalující obrany, obrany na snížení, resp. zmenšení). První, totiž peremptorní obrany, se obvykle přednášely k meritum žaloby, za účelem vymezení předmětu sporu mezi stranami; naproti tomu dilatorní obrany měly zpravidla za cíl zpomalit žalobcův postup, a jejich smyslem tedy nebylo vymežit předmět sporu, kvůli kterému mohou strany vstoupit do soudního sporu, a stanovit předmět soudního řízení. Peremptorní obrany se také nazývají „pleas in bar“ (obran na vyloučení, viz níže), zatímco o dilatorních obranách se říká, že jsou jen „in abatement“ (na snížení, zmenšení). Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure).

Plea agreements. Viz *Plea bargaining*.

Plea in abatement. Obrany na snížení, zmenšení. V řízení založeném na common law obrana, která aniž by popírala meritum žalobcovu nároku, protestuje (namítá) proti místu, způsobu nebo době jeho uplatnění. To dovoluje žalobci, aby proces obnovil na jiném místě, jiným způsobem nebo v jiné době; smyslem takové obrany není odpovědět na meritum žaloby nebo popírat existenci důvodu, o který žalobce svou žalobu opírá. V této obraně se uvádějí jen skutečnosti pro meritum věci vedlejší, které ovlivňují pouze způsob, jakým je žaloba prezentována, nebo skutkové okolnosti, na jejichž základě má být věc žalována; tato obrana nevylučuje (neruší) právo na žalobu, ale pouze suspenduje neboli odkládá její projednání. U.S. v. Brodson, C. A. Wis., 234 F.2d 97, 99. Ve státech USA, které přijaly předpisy podle vzoru Federálních pravidel civilního řízení (Federal Rules of Civil Procedure), byly obrany na snížení, zmenšení nahrazeny institutem zvaným „motion“ (viz tam). Viz také např. Fed. R. Civ. P. 12(b). Viz *Abatement of action*.

Plea in bar. Obrana na vyloučení, obrana vylučující, obrana, která tvoří překážku uplatnění práva. Obrana, jejímž cílem je vyloučit („to bar“) žalobcovu žalobu; to jest zmařit ji naprosto a úplně. V této obraně se uvádějí skutečnosti, které samy o sobě ruší právo na žalobu

a absolutně vyloučí její projednání, např. překážka zákona o promlčecích lhůtách nebo překážka ústavní záruky proti sebeobviňování. U.S. v. Brodson, C. A. Wis., 234 F.2d 97, 99. Vylučující obrana je obranou, která popírá žalobcovu právo podat žalobu a která, je-li přednesena, jeho žalobu zničí (zruší). Gillikin v. Gillikin, 248 N.C. 710, 104 S.E.2d 861, 862.

Plea in discharge. Obrana pro zrušení důvodu. V řízení založeném na common law obrana, která sice připouští, že žalobce měl důvod k žalobě, ale zároveň tvrdí, že tento důvod byl zrušen nějakou následnou nebo souběžnou skutečností, např. zaplacením nebo dohodou a satisfakcí. Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure). Viz *Affirmative defense*.

Plea in reconvention. Obhajoba směřující ke změně. V kontinentálním právu obhajoba, v níž se uvádí nová skutečnost, nikoli na obranu proti žalobě, ale jako vzájemný návrh, kompenzační námitka nebo vzájemný nárok.

Plea of confession and avoidance. Obrana na přiznání a vyhnutí se. V řízení založeném na common law obrana, která sice připouští, že žalobce měl důvod k žalobě, ale která tvrdí, že tento důvod byl zrušen nějakou následnou nebo souběžnou skutečností. Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure). Viz *Affirmative defense*.

Plea of guilty. Prohlášení obžalovaného, že se cítí vinen. Doznání viny při veřejném líčení. Viz také *Criminal pleas*, výše, a *Guilty plea*.

Plea of nolo contendere. Viz *Nolo contendere*.

Plea of release. Obrana pro vzdání se. V řízení založeném na common law obrana, která sice připouští existenci žalobního důvodu, ale uplatňuje zároveň, že následně strana, která byla oprávněna se vzdát (svého práva, nároku), se skutečně svého práva, nároku vzdala. Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure). Viz *Affirmative defense*.

Sham plea. Zdánlivá obrana. Fiktivní obrana; obrana prostřednictvím falešné, fiktivní skutečnosti, která byla listivě podána tak, aby oklamala druhou stranu nebo způsobila zdržení soudního řízení. Kverulantská neboli falešná obrana, které se podle starého systému soudního řízení používalo s cílem dosáhnout zdržení, resp. odkladu a rušení běhu řízení. Taková obrana může být podle Pravidel civilního řízení (Rules of Civil Procedure) posouzena jako „motion“ (viz tam).

Special plea. Zvláštní obrana. V řízení založeném na common law zvláštní druh vylučující obrany, která se právě svým názvem lišila od své obecné podoby; obvykle obsahovala některé nové affirmativní skutečnosti, ale mohla mít také podobu obrany křížem nebo obrany popírající. Zrušena Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure).

Special plea in bar. Zvláštní vylučující obrana. V řízení založeném na common law obrana, která uvádí novou skutečnost. Liší se od obecné podoby vylučující obrany tím, že obecná verze vylučující obrany popírá skutková tvrzení, ale nikdy neuvádí nové skutečnosti. Zrušeno Pravidly civilního řízení (Rules of Civil Procedure).

Plea agreement. Viz *Plea bargaining*.

Plea bargaining. Dojednávání obrany. Postup spočívající v tom, že obžalovaný a žalobce (vyšetřovatel) v trestní věci vypracují oboustranně uspokojivé vyřeše-

ní věci, které předloží soudu ke schválení. Obvykle obsahuje obhajobu obžalovaného, přiznávající vinu v méně závažném trestném činu nebo jen v jednom nebo v několika činech z vícebodové obžaloby, a to za nižší trest, než jaký by byl adekvátní závažnější trestné činnosti. Postup při tomto druhu obrany u federálních soudů se řídí Federálními pravidly trestního řízení (Federal Rules of Criminal Procedure) 11(e).

Plead. Vystupovat před soudem, přednášet, zastupovat, přednášet civilní při; pronášet obžalobu; zastupovat, hájit, vést obhajobu, obhajovat; přiznat se, doznat se; žádat, prosit; plédovat. Podat, předložit, přednášet žalobu (obžalobu); vést jednání ve věci. Učinit jakékoli podání v civilní věci. V užším smyslu: podat (podávat) při splnění formálních náležitostí odpověď obžalovaného (žalovaného) na obžalobu (žalobu) nebo činit jiný přednes (návrh) proti obžalobě (žalobě) — podle toho, o jakou věc se jedná. Viz *Pleadings*.

Pleader. (Mladší) právní zástupce v řízení před soudem. Ten, jehož úkolem je vést jednání. Dříve, kdy řízení založené na common law bylo vysoce technickým a obtížným uměním, existovala skupina mužů, označovaných výrazem „special pleaders not at the bar“, kteří zastávali zprostředkující postavení mezi zástupci a právními zástupci (advokáty). V běžné řeči slovo „pleader“ znamená stranu, která v daném soudním řízení činí nějaký přednes (tvrdí, resp. uplatňuje nějakou jednotlivost).

Pleadings. Písemná obžaloba; protokol o přelíčení; soudní zápis; předběžné řízení. Formální tvrzení (přednesy) stran v soudním řízení obsahující jejich nároky a obrany, jejichž účelem je sdělit, co strany v řízení očekávají.

Rules nebo Codes of Civil Procedure. Pravidla civilního soudního řízení, kodexy (zákoníky) civilního soudního řízení. Na rozdíl od rigidního technického systému soudního řízení založeného na common law, mají soudní řízení založená na federálních a státních pravidlech nebo kodexech civilního soudního řízení mnohem omezenější funkci, která je určena a zúžena o skutečnosti a sporné otázky, které jsou ponechány iniciativě stran v šetření důkazních skutečností a jejich předprocesním jednáním. Navíc pravidla a kodexy dovolují možné změny a doplnění přednesů.

Field Code (viz tam) státu New York byl prvním větším pokusem některého ze států USA zjednodušit požadavky kladené na přednesy stran. Posléze jej následovaly další obdobné státní civilněprocesní zákoníky a federální pravidla civilního řízení na federální úrovni.

Podle Pravidel civilního řízení přednesy spočívají v žalobě, odpovědi, replice ke vzájemnému nároku, odpovědi na protinávrh (křížový návrh), v žalobě třetí strany a odpovědi třetí strany. Fed. R. Civil P. (Federální pravidla civilního řízení) 7(a).

K výrazu *amendment of pleadings* (doplnění přednesů), srov. *Amendment*. K výrazu *judgment on pleadings* (rozsudek na základě přednesů), viz *Judgment*. Viz také *Affirmative defense*; *Defective pleading*; *Responsive pleading*; *Sham* (*Sham pleading*); *Supplemental pleading*; *Variance*.

Affirmative pleadings. Viz *Affirmative defense*.

Common law pleading. Přednesy upravené právními ustanoveními common law. Systém pravidel a principů zakotvených v common law, jimiž se řídily vzájemné

procesní kroky stran sporu, a jejichž účelem bylo zachovat řádný postup a vydat řádné rozhodnutí.

Postup realizovaný stranami sporu (žaloby), které střídavě podávaly písemná prohlášení svých tvrzení, z nichž každé bylo odpovědí na předešlé tvrzení druhé strany, a všechna sloužila tomu, aby se zúžilo pole sporných otázek až na jediný bod, vůči němuž strany zaujímaly rozdílná stanoviska navzájem se popírající, který se nazýval „issue“, a o něm pak byl veden soudní spor.

Jednotlivá tvrzení stran sporu k žalobě založené na common law, která střídavě strany předkládaly v určitém pořadí pod dále uvedenými názvy: žalobcovy prohlášení (*declaration*), obrana (*plea*) žalovaného, žalobcovy replika (*repliation*), odpověď žalovaného na žalobcovu repliku (*rejoinder*), odpověď žalobce na rejoinder (*surrejoinder*), odpověď žalovaného na surrejoinder (*rebutter*), odpověď žalobce na rebutter (*surrebutter*); další odpovědi již neměly zvláštní pojmenování.

Pleading Fifth Amendment. Viz Self-incrimination.

Plead over. Pominout přednes. Přejít, pominout mlčením nebo nepovšimnout si skutkového tvrzení druhé strany uvedeného v posledním přednesu, pominout vadu v přednesu druhé strany a nevyužít výhody z ní plynoucí. V jiném smyslu: přednášet hlavní bod sporu po té, co jedna strana vznesla námitku proti právní dostatečnosti důkazu nebo zvláštní obranu, která byla rozhodnutím nazývaným „*judgment of respondeat ouster*“ zamítnuta. Vzhledem k Pravidlům civilního řízení (Rules of Civil Procedure) obsoletní.

Plea in abatement. Viz Plea (*Plea in abatement*).

Plea negotiations. Viz Plea bargaining.

Plea of privilege. Privilegium bránit se na vlastním území. Ve státě Texas námitka vůči místu vzešlá z privilegia bránit se na vlastním území, totiž z práva na projednání věci v okrese, v němž dotyčná osoba bydlí, a taková námitka, je-li přednesena včas, musí být připuštěna, ledaže věc patří mezi výjimky uvedené v příslušném zákoně.

Plebeity or plebity. Plebejci, obyčejní lidé. Obyčejný, popřípadě podřadný druh lidí; plebejové.

Plebeyos. Ve španělském právu obyčejní lidé; ti, kdo ani nepodnikají ani nehospodarí na půdě.

Plebiscite. Plebiscit. Lidové hlasování, které vyjadřuje volbu ve prospěch nebo proti navrženému zákonu nebo navrženému dodatku zákona, který je lidu předložen a který, bude-li přijat, bude mít za následek změnu ústavy, nebo který přesahuje pravomoci řádného zákonodárného sboru. Viz také Referendum.

Plebiscitum. Lat. V římském právu zákon přijatý plebem (*plebs*) neboli obecným lidem, tj. občany, s výjimkou patricijů a senátorů, na žádost nebo na návrh plebejského magistráta, např. tribuna.

Plebs. Lat. V římském právu obecný lid, neboli občané, s výjimkou patricijů a senátorů.

Pledge. Zástava, záruka, slib, závazek. Úschova (složení kauce), zástava, uložení věci u věřitele na zajištění dluhu či závazku. Movitá věc předaná zástavnímu věřiteli na zajištění toho, že ten, kdo věc předává, zaplatí dluh nebo splní jiný závazek. Jacobs v. Great Pacific Century Corp., 204 N. J. Super. 605, 499 A.2d 1023, 1025. Zástava ve smyslu právního úkonu převodu spočívá v uschování nebo předání zboží nebo jiných věcí jako zajištění dluhu neboli závazku, nebo jako záruka splně-

ní, provedení nějakého úkonu. Jiná definice říká, že zástava je zajišťovacím zájmem na movité věci nebo věci nehmotné, reprezentovaným relevantní listinou, instrumentem (jakou je např. formální písemný důkaz zájmu k nehmotné věci, ztělesňující nehmotnou věc tak, že požívání, převod nebo vymáhání věci nehmotné jsou závislé na držení dotyčné listiny, instrumentu), zájmem, který byl založen úschovou pro účely zajištění splacení dluhu nebo splnění nějaké jiné povinnosti. Záruka či zástava je slib neboli dohoda, jíž se někdo zavazuje něco udělat nebo poskytnout. Závazek (pouto) vytvořený předáním movité věci jejím vlastníkem někomu jinému na základě výslovné nebo implicitní dohody o tom, že věc má sloužit jako jistota za existující nebo budoucí dluh. Arco Petroleum Products Co., a Div. of Atlantic Richfield Co. v. R & D Automotive, Inc., 74 Ill. Dec. 197, 200, 118 Ill. App.3d 634, 455 N.E.2d 227, 230.

Značná část záručního práva byla nahrazena ustanoveními o zajištění majetkových převodů v čl. 9 U.C.C. (Jednotný obchodní zákoník).

Viz také Bailment; Collateral; Hypothecate; Pawn; Secured transaction; Security. *Srovnej* Assignment.

Pledgee. Zástavní věřitel. Strana, které bylo dáno zboží (věc) do úschovy, aby sloužilo jako zástava, neboli předáno jako jistota. Ten, kdo drží věc jako vedlejší jistotu ve svůj vlastní prospěch. Raible v. Puerto Rico Indus. Development Co., C. A. Puerto Rico, 392 F.2d 424, 426.

Pledgery. Ručení, to jest záruka neboli odpovědnost za jiného.

Pledges. Rukojmí. V soudním řízení založeném na předpisech common law ti, kdo byli rukojmími (jistotou) za vyšetření žalované věci. Původně se jejich jména připojovala na závěr žaloby (obžaloby). Dnes jde jen o formální záležitost, protože žalobce již není odpovědný za to, že bude pokutován pro smyšlený nárok, a fiktivní osoby — John Doe a Richard Roe jsou univerzálními rukojmími, nebo nemusejí být uvedeni vůbec žádní rukojmí; mohou také kdykoli do vynesení rozsudku do řízení vstoupit; dnes se již nepoužívá.

Pledgor. Zástavce. Strana, která předává zboží (věc) do zástavy; strana zastavující (věc).

Plegii de retorno habendo. V common law záruky na vrácení zabavených věcí, pokud by bylo rozhodnuto v neprospěch strany, která podala žalobu na vydání zabavených věcí.

Plegiis acquietandis. Writ, který se dříve dával ručiteli proti tomu, za koho ručil, když ten v určený den nezaplatil.

Pleito. Ve španělském právu přednesy (řízení) ve věci.

Plena aetas. Lat. Ve starém anglickém právu plný věk, plnoletost.

Plena et celeris justitia fiat partibus. Necht se stranám sporu dostane úplně a rychlé spravedlnosti.

Plena forisfactura. Konfiskace veškerého majetku osob.

Plena probatio. V kontinentálním právu výraz užívaný pro označení plného důkazu (to jest důkazu dvěma svědky), na rozdíl od *semi-plena probatio* (tj. polovičného důkazu), který je jen presumpcí.

Plenary. Ve starém anglickém právu plnost, naplněnost; stav naplnění, úplnosti. Výraz používaný pro církevní obročí (léno), pokud bylo obsazeno neboli drženo obročníkem. Opak: *vacation*, čili uprázdněnost.

Plenary. Plný, úplný; absolutní, neomezený; celkový, kompletní, dokonalý; plenární, valný, všeobecný. Mashunkashey v. Mashunkashey, 191 Okl. 501, 134 P.2d 976, 979.

Plenary action. Plné soudní řízení. Plné oficiální projednávání věci čili prvostupňové soudní řízení ve věci, na rozdíl od sumárního, čili zkráceného řízení, které je obecně méně přísné a spíše neformální. May v. Henderson, 268 U.S. 111, 45 S. Ct. 456, 69 L. Ed. 870.

Plenary confession. Plné doznání. Příznání nebo doznání, jak podle práva civilního, tak podle práva trestního, se nazývá „*plenary*“, jestliže je, pokud jde o toho, kdo je činí, nezvratné, konečné, za předpokladu, že mu je uvěřeno.

Plenary jurisdiction. Plná pravomoc (jurisdikce) soudu ve věci neboli oprávnění soudu vůči předmětu řízení, jakož i vůči stranám sporu. Viz také Jurisdiction.

Plenary powers. Plná práva, oprávnění. Pravomoc a oprávnění tak široká, jak je v dané věci zapotřebí.

Plenary proceedings. Viz Plenary action.

Plenary session. Plenární zasedání. Schůze všech členů deliberativního orgánu, na rozdíl od schůze výboru tohoto orgánu.

Plenary suit. Soudní řízení před senátem. Soudní řízení, které pokračuje po formálních přednesech. Central Republic Bank and Trust Co. v. Caldwell, C.C.A. Mo., 58 F.2d 721. Viz také Plenary action.

Plene. Lat. Kompletně; úplně; dostatečně.

Plene administravit. Obrana vykonavatele závěti či správce pozůstalosti, v níž uvádí, že úplně spravoval veškerý majetek, který se dostal do jeho rukou, a že mimo jeho správu nezůstal žádný majetek, z něhož by mohl být uspokojen žalobcův nárok.

Plene administravit praetor. Obrana vykonavatele závěti nebo správce pozůstalosti, v níž uvádí, že „plně spravoval“ veškerý majetek, který se dostal do jeho rukou, „s výjimkou“ majetku určité ceny, který ale nestačí pro uspokojení žalobce.

Plene computavit. Úplně vyúčtoval. Obrana v řízení o předložení účtu, v níž se uvádí, že žalovaný předložil účet úplně.

Plenipotentiary. Zplnomocněný; plný, úplný. Ten, kdo má plné oprávnění něco udělat; ten, kdo je plně oprávněn jednat za jiného. Výrazu se používá v mezinárodním právu k označení vyslanců a velvyslanců druhé třídy.

Plenum dominium. Lat. V kontinentálním právu úplně vlastnictví; majetkové právo (majetnictví, držba) k věci spojené s právem věc požívat.

Plevin. Záruka, jistota.

Plight. Ve starém anglickém právu majetek, který má povahu a charakter půdy, pozemků. Význam tohoto výrazu býval rozšiřován i na nájemní břemeno (rentu) a na možnost věna.

Plot. Viz Plat or plot.

Plottage. Tohoto výrazu se používá pro ohodnocení pozemků, a zejména v řízeních o vyvlastnění pro určení přídatné hodnoty městských pozemků, kterou získávají proto, že spolu navzájem souvisejí, což jejich vlastníkům umožňuje využívat je jako velké pozemkové plochy. „*Plottage*“ je uznaný pojem v oblasti vyvlastňová-

ní, kterým se označuje dodatečně zvýšení hodnoty, k němuž může dojít v případě dvou nebo několika volných a neobdělávaných spolu sousedících pozemkových parcel, které jsou předmětem vlastnictví jediného vlastníka z důvodů jejich potenciálně zvýšené prodejnosti, vzhledem k širší možnosti jejich využití ve srovnání s možnostmi využití jednotlivého pozemku; zjednodušeně řečeno, soubor volných a neobdělávaných souvislých parcel v jediném vlastnictví může mít větší hodnotu právě jako celek, než kolik představuje součet hodnot jednotlivých parcel, které tento celek tvoří, a tudíž „*plotážní*“ cenu lze považovat za rozhodnou a správnou tržní cenu. State ex rel. State Highway Commission of Missouri v. Armacost Motors, Inc., Mo. App., 552 S.W.2d 360, 364.

Plow back. Aktivovat; kapitalizovat. Ponechat výnosy pro další investice do podniku. Znovu investovat výnosy a zisk do podniku, namísto toho, aby byly vyplaceny jako dividendy nebo výběry společníkům nebo vlastní- kům.

Plunder. v. Vyplenit, vyloupit, ukořistit, ukrást. Odejmut majetek někomu nebo odněkud zjevným násilím; může k tomu dojít během války nebo protiprávní nepřátelské akce, jako jsou např. pirátství nebo lupičství. Výrazu se také používá pro vyjádření odnětí majetku nějaké osobě nebo z nějakého místa bez řádného oprávnění, aniž se tím zároveň vyjadřuje povaha nebo kvalita takového protiprávního jednání.

Plunder. n. Plenění, drancování, rabování; kořist, lup, ukradené zboží; zisk, profit. Movité věci, které náležejí nepříteli a které byly ukořistěny a přisvojeny na pevně. Také úkon spočívající v ukořistění či uloupení takových věcí. Viz Booty; Prize.

Plunderage. Kořistění na moři. V námořním právu se tak nazývá zpronevěra zboží na palubě lodi.

Plural. Několikerý, několikanásobný, několikačetný, pluralitní. Obsahující více než jeden (jednu, jedno); to, co se skládá ze dvou nebo několika, co spočívá ve dvou nebo několika, nebo co označuje dva nebo několik.

Plurality. Mnohost, pluralita; velké množství; současně držené více funkcí; úřad zastávaný současně několika osobami; prostá většina. Vyšší počet hlasů odevzdávaných pro jednoho kandidáta než počet hlasů odevzdávaných pro jiného. Jsou-li pouze dva kandidáti, pak o tom, kdo obdržel větší počet hlasů, se říká, že získal většinu (*majority*); je-li více kandidátů, uchazečů o tentýž úřad, pak se o tom, kdo získal nejvíce hlasů, říká, že získal relativní většinu (*plurality*), ale nezískal absolutní většinu, ledaže získal větší počet hlasů než všichni ostatní kandidáti dohromady, čili jinými slovy řečeno, více než polovinu celkového počtu hlasů voličů.

Výraz „*plurality*“ se obvykle vztahuje k nějakému počítání, či sčítání; velký počet nebo množství; může sice znamenat dva, ale může znamenat i více než dva. Technograph Printed Circuits, Limited v. Bendix Aviation Corp., D. C. Md., 218 F. Supp. 1, 52.

Takové stanovisko (názor) odvolacího soudu, pro které hlasuje více soudců než pro opačné stanovisko (názor), (i když nejde o absolutní většinu soudců dotyčného soudu), je stanoviskem (názorem) většinovým (*plurality opinion*), na rozdíl od stanoviska (názo- ru) absolutní většiny (*majority opinion*), s nímž souhlasí větší počet soudců, než kolik zastává stanovisko opačné.

Plural marriage. Viz Mariage; Polygamy.

Pluries fi. fa. Writ vydávaný v případě, kdy se ostatní příkazy soudu ukázaly jako neúčinné. Postup, který se nakonec dostal do třetí instance, jestliže se první dvě ukázaly neúčinnými.

Pluries writs of execution. Třetí a další writy v exekucním řízení vydané k vynucení rozsudku, který šerif podle prvního a druhého writu nesplnil.

Plus exempla quam peccata nocent. Příklady škodí víc než trestné činy.

Plus peccat auctor quam actor. Ten, kdo je původcem zločinu, je horší než skutečný pachatel. Používalo se o trestném činu svádění, navádění ke křivé přísaze.

Plus petitio. Pluspetice. V římském právu výraz označující přečin, spočívající v tom, že žalobce žaloval na víc, než na co měl právo. V předjustiniánské době byl takový přečin zpravidla pro žalobu osudný; podle zákonů císaře Zenóna a pak Justiniána měl tento přečin (pokud šlo o *res, locus, causa*) za následek povinnost strany takto žalující zaplatit straně žalované trojnásobek případně vzniklé škody, a (šlo-li o *tempus*) zavazoval žalobce odložit žalobu na dvojnásobek doby (promlčecí) a zaplatit náklady první žaloby před tím, než podal druhou.

Plus valet consuetudo quam concessio. Zvyk je silnější než dovolení.

Plus valet unus oculatus testis quam auriti decem. Jeden očitý svědek je cennější než deset svědků, kteří věc (o věci) pouze slyšeli.

Plus vident oculi quam oculus. Více očí víc vidí.

P.M. Zkratka pro „postmaster“; také pro „post meridiem“, odpoledne.

Pneumoconiosis. Výraz označující všechna plicní onemocnění zapříčiněná částicemi prachu všeho druhu. Genesco, Inc. v. Greeson, 105 Ga. App. 798, 125 S.E.2d 786, 789. Viz Black Lung Benefits Act.

P.O. Zkratka pro „public officer“; také pro „post-office“.

Poach. Pytláčit, lovit jako pytlák, krást. Ukrást nebo zabít zvěř patřící jinému. Viz Poaching.

Poaching. V trestním právu protiprávní vstup na pozemek s cílem ukrást nebo zabít ryby nebo zvěř. Protiprávní loupení či zabíjení ryb nebo zvěře.

Pocket veto. Úkon prezidenta USA spočívající v tom, že zadrží legislativní návrh, aniž s ním v závěru zasedání zákonodárského sboru vysloví souhlas nebo s ním vysloví nesouhlas, v důsledku čeho, totiž svou nečinností, ho vetuje. Viz Ústava USA, Čl. I., odd. 7, b. 2.

P.O.D. account. Účet, který má být zaplacen na žádost jedné osobě během jejího života a po její smrti jednomu nebo několika P.O.D. příjemcům, anebo jedné nebo několika osobám v době jejich života, a v případě smrti jich všech pak jednomu nebo několika P.O.D. příjemcům. Uniform Probate Code (Jednotný dědický zákoník), § 6–101(11).

Poena. Lat. Trest, potrestání; pokuta.

Poena ad paucos, metus ad omnes perveniat. Jen málo lidí je třeba potrestat, aby všichni dostali strach.

Poena corporalis. Tělesný trest.

Poenae potius molliendae quam exasperandae sunt. Tresty je třeba spíš zmírňovat než zpříšňovat.

Poenae sint restringendae. Tresty je třeba potlačovat.

Poenae suos tenere debet actores et non alios. Tresty mají být ukládány viníkům, ne ostatním.

Poena ex delicto defuncti haeres teneri non debet. Trest za trestný čin zemřelého nesmí postihnout dědice.

Poenalis. Lat. V kontinentálním právu trestní; ukládající trest; ten, kdo žádá nebo kdo vynucuje trest. *Actiones poenales*, trestní žaloby.

Poena non potest, culpa perennis erit. Zatímco vina může být trvalá (věčná), trest nikoli.

Poena pilloralis. Ve starém anglickém právu trest pranýřováním.

Poena suos tenere debet actores et non alios. Trest má být uložen viníkovi, nikoli ostatním.

Poena tolli potest, culpa perennis erit. Trest může být odvolán, vina ale bude trvalá (věčná).

Poenitentia. Lat. V kontinentálním právu lítost; pokání; nové zvážení rozhodnutí; změna názoru; odstoupení od smlouvy.

Locus poenitentiae. Prostor nebo místo, kde má dojít k novému zvážení rozhodnutí nebo ke změně názoru; příležitost odstoupit od jednání před uzavřením smlouvy neboli dohody. Také, v trestním právu příležitost daná skutkovými okolnostmi osobě, která již měla v úmyslu zabít nebo spáchat jiný trestný čin, která jí dává šanci znovu si rozmyslet záměr a vzdát se jej.

Point. Jednotlivá právní věc nebo otázka, která se v případě objevila, resp. která je předmětem jednání. Viz také Issue.

Ve věci týkající se akcií znamená výraz „point“ 1 \$. Ve věci týkající se obligací znamená 10 \$, protože obligace je kotována procentem z 1,000 \$. Ve věci týkající se tržních průměrů znamená slovo „point“ pouze bod, nic jiného. Jestliže např. Dow–Jonesův index průmyslové výroby stoupne z 870.25 na 871.25, stoupl o jeden bod. „Point“ ovšem v tomto indexu není ekvivalentní 1 \$.

Real estate financing. Financování nemovitého majetku. Slovo „point“ použité ve vnitrostátním hypotečním financování, označuje poplatek (srážku z půjčky, kterou si zadrží věřitel) ve výši jednoho procenta ze základní výše půjčky, který věřitel inkasuje v okamžiku poskytnutí půjčky. Je to poplatek, který se inkasuje jen jednou, a to při vzniku půjčky, a připočítává se ke konstantní dlouhodobé předem smlouvené úrokové sazbě z půjčky. B. F. Saul Co. v. West End Park North, Inc., 250 Md. 707, 246 A.2d 591, 595, 597.

Point reserved. Odložená, vyhrazená otázka. Je-li v průběhu prvostupňového soudního řízení ve věci soudu předložena důležitá nebo obtížná právní otázka, a soud si není jist, jak má tuto otázku rozhodnout, může ji odložit (*reserve*), tj. vyhradit jinému řízení, totiž rozhodnout o ní pouze předběžně, provizorně, jak to strana žádá, a vyhradit její podrobnější a řádné posouzení jinému řízení, které by mělo být zahájeno k novému návrhu, a jestli se v tomto novém řízení ukáže, že původní rozhodnutí bylo chybné, rozsudek bude zrušen. Bod, který je předmětem takového postupu, se technicky označuje jako „point reserved“.

Points. Viz Point.

Points of law. Taková jednotlivá právní ustanovení, o která se strany v soudním řízení opírají, a na kterých soud zakládá své rozhodnutí (právní názor).

Point system. Bodový systém, který souvisí s odnětím řídicího oprávnění řidiči motorového vozidla, automaticky uděluje stanovené trestné body za porušení pravidel silničního provozu a stanoví povinné odnětí řídicího průkazu tomu, kdo v období jednoho roku nashromáždil zákonem předepsaný počet trestných bodů. Sturgill v. Beard, Ky., 303 S.W.2d 908, 909.

Poison. Jed. Látka, která obsahuje zhojbné komponenty, které jsou způsobivé, vniknou-li do organismu, přivodit smrt. Látka, která, je-li jí užito vůči lidskému tělu, vnitřně nebo zevně, je schopna zničit životní funkce nebo uvést pevné a tekuté složky organismu do takového stavu, který vyloučí další pokračování života.

Poisonous tree doctrine. Doktrína, pravidlo jedovatého stromu. Toto pravidlo se týká protiprávního zatčení nebo vyšetřování, které dovede policii k důkazu získanému nálezitým způsobem, který však nebude přípustněn právě pro původní protiprávnost. Com. v. Spofford, 343 Mass. 703, 108 N.E.2d 673. Někdy se této doktríně říká doktrína „fruit of poisonous tree“, doktrína plodů jedovatého stromu.

Poison pill. „Otrávená, jedovatá pilulka“. Obranná taktika, kterou užívá akciová společnost, která se stala terčem nežádoucího převzetí, a jejímž smyslem je způsobit, že se akcie společnosti nebo její finanční stav stanou pro nechtěného přejímatele méně atraktivními. Např. firma může vydat novou sérii prioritních akcií, které dají akcionářům právo vynutit si po převzetí společnosti jejich zpětnou koupi za výhodnou cenu. Viz také Lockup; Porcupine provisions; White knight.

Polar star rule. Pravidlo Polárky. Pravidlo o tom, že se úmysl zhotovitele písemného dokumentu, který lze dovést z jeho obsahu, prosadí, ledaže se tento záměr dostane do rozporu s nějakým zákonným ustanovením v dané právní oblasti nebo že bude v rozporu se zásadami slušnosti. Hanks v. McDanell, 307 Ky. 243, 210 S.W.2d 784, 786.

Pole. Délková míra – pět a půl yardu.

Police. Policie. Ta součást vládní (výkonné) moci, jejímž úkolem je ochrana veřejného pořádku a klidu, podpora veřejného zdraví, bezpečnosti a morálky, jakož i prevence, vyšetřování a trestání trestných činů. Viz také Internal police; Peace (*Peace officers*); Sheriff.

Police court. Policejní soudy. Název nižších soudů v některých státech USA, jimž náleží pravomoc v méně závažných trestných činech a v přečinech proti městským nařízením, pravomoc, která je v některých věcech shodná s pravomocí smírčích soudců, a oprávnění pověřeného smírčího (policejního) soudce ve věcech závažnějších trestných činů, a v některých státech také omezená pravomoc pro řízení ve věcech civilních.

Police jury. Ve státě Louisiana – vládní (výkonné) orgány farnosti, což jsou politické (správní) jednotky státu, srovnatelné s okresy (county) ostatních států USA. National Liberty Ins. Co. of America v. Police Jury of Natchitoches Parish, C.C.A. La., 96 F.2d 261, 262.

Police justice. Policejní soudce, pověřený výlučně povinnostmi, které jsou vlastní úřadu pro věci ochrany zájmů nesvéprávných osob v oblasti common law, neboli smírčí soudce; adjektivum „policejní“ má tyto soudce odlišit od jiných soudců, kteří také mají pravomoc v civilních věcech.

Police magistrate. Soudce policejního soudu. Nižší soudce, který má pravomoc v méně závažných trestných činech, ve věcech porušení policejních nařízení apod.; název je má odlišit od jiných soudců, kteří mají také pravomoc v civilních věcech.

Police officer. Policista, strážník; policejní úředník. Příslušník policejního sboru, který je zaměstnán ve městech a obcích; jeho úkolem je uplatňovat místní zákony a nařízení a bdít nad zachováváním klidu, pořádku, bezpečnosti a dobrých mravů v místě. Také se označují jako „policeman“, „patrolman“, resp. „patrolwoman“, nebo „peace officer“. Viz také Peace (*Peace officers*).

Police power. Státní moc chránící občana; státní ochrana občana; policejní, správní, výkonná moc. Pravomoc, kterou americký ústavní systém v 10. Dodatku k Ústavě USA svěřuje jednotlivým státům, a která je dále delegována místní správním orgánům; na jejím základě mohou místní správní orgány ustavovat zvláštní policejní obvody, přijímat takové zákony a nařízení, jejichž úkolem je bránit podvodům a protiprávním činům vůbec, a zajišťovat obecně klid, bezpečnost, dobré mravy, zdraví a prosperitu občanů, zajišťováním veřejného pořádku, předcházením právním sporům ze spoluzítí občanů, a zajišťováním nerušeného užívání všech výhod (privilegií), které každému poskytují obecné zákony.

Oprávnění státu ukládat omezení osobní svobody občanů a jejich majetkovým právům v zájmu ochrany veřejné bezpečnosti, zdraví a morálky a v zájmu podpory veřejného prospěchu a obecné prosperity. Policejní (správní, výkonná) moc je podřízena omezením plynoucím z Ústavy USA a z ústav jednotlivých států USA, zejména pak požadavkům kladeným na řádný právní postup. Policejní moc je výkonem suverénního práva státu zajišťovat a chránit pořádek, bezpečnost, jistotu, zdraví, dobré mravy a obecné blaho v mezích daných ústavou, a takto představuje základní atribut (řízení) státu. Marshall v. Kansas City, Mo., 355 S.W.2d 877, 883.

Policy. Taktika, postup, metoda, plán, způsob jednání; zásady, politika, politická linie; chytrost, taktičnost, moudrost, diplomaticnost, prozíravost; park, obora. Pojistka, pojistná smlouva, pojištění; loterie, sázení. Obecné principy, kterými se stát řídí při spravování věcí veřejných a při své legislativní činnosti.

Obecný výraz zahrnující všechny pojistné smlouvy. Viz Policy of insurance.

Je-li tento výraz použit o zákonu, nařízení nebo pravidle, označuje jejich zamýšlený obecný účel neboli uvažované zaměření, jakými jsou např. blaho nebo prosperita státu nebo obce.

Druh loterie, v níž je naděje na výhru určena čísly; „číselná hra“, která je také loterií. People v. Hines, 258 App. Div. 466, 17 N.Y.S.2d 141, 142. „Policy“ je loterie neboli hra o výhru, při které sázející volí čísla, která vsadí, a sázku uloží u toho, kdo loterii vypsál. State v. Harris, Mo. App., 325 S.W.2d 352, 354. Viz Lottery.

Public policy. Zásady slušnosti; veřejný zájem. Právní princip, podle kterého nikdo nemůže po právu dělat něco, co by mohlo být škodlivé pro veřejnost, popřípadě něco, co je v rozporu s veřejným prospěchem. Principy, na jejichž základě zákon v zájmu prospěchu společnosti omezuje smluvní svobodu a soukromá jednání (soukromé obchody). Výraz „policy“ užitý o zákonu, nařízení, právním pravidle, řízení na základě žaloby apod., vypovídá o jeho pravděpodobném účinku,

tendenci nebo cíli, které jsou sledovány z aspektu sociálního a politického blahobytu státu. Takto lze o některých úkonech říci, že jsou „v rozporu se zásadami slušnosti“, popř. „v rozporu s veřejným zájmem“, tehdy, odmítá-li je právo vynutit nebo uznat proto, že jejich záměr je škodlivý, že totiž např. poškozují zájmy státu, a to bez ohledu na to, zda jsou nebo nejsou protiprávní nebo amorální.

Policyholder. Pojistník, pojištěnec. Ten, kdo vlastní pojistku, bez ohledu na to, zda pojistná částka má být vyplacena jemu nebo někomu jinému. Ve většině států USA se výrazem „policyholder“ označuje ten, kdo má pojistitelný interest.

Policy of insurance. Pojistka, pojistná smlouva. Pojištění, které zajišťuje vyplácení důchodu nebo úhradu vzniklé škody. Písemná listina, kterou se jedna strana (pojistitel) zavazuje, a to za pojistné, pojištění druhou stranu (pojistníka, pojištěnce) proti náhodné ztrátě (škodě) tím, že mu v případě, že nastane událost, která měla ztrátu způsobit, vyplatí náhradu. Smlouva, podle které se pojistitel za pojistné zavazuje, že v případě, že nastane událost ve smlouvě uvedená, vyplatí určitou, ve smlouvě předpokládanou částku. Ve věci O'Neill's Estate, 143 Misc. 69,255 N.Y.S. 767, 771. Doklad o smlouvě s pojistitelem, předaný pojištěnému, zpravidla sám o sobě představuje plný důkaz o pojistné smlouvě. United Ben. Life Ins. Co. v. McCrory, C.A. Neb., 414 F.2d 928, 934.

Písemný dokument, jehož obsahem je pojistná smlouva.

Viz také Face of policy; Floater policy; Homeowners policy; Master policy.

Assessable policy. Zúčastněné pojištění. Pojistná smlouva, podle které může pojištěnec ručit za ztráty pojišťovací společnosti, vzniklé vyplacením pojistných náhrad přesahujících její možnosti.

Blanket policy. Všeobecné pojištění. Pojistná smlouva na případ škody způsobené požárem, která předpokládá, že riziko se mění nebo přenáší nebo přemísťuje, kolísá, střídá; používá se jí spíše pro druh věcí než pro jednotlivé zboží nebo jednotlivou věc.

Slovo „specific“ (specifický, zvláštní, podrobný, jednotlivý) se v pojišťovníctví používá pro odlišení od „blanket insurance“ a označuje pojištění jednotlivého majetkového kusu, nebo majetku, který se nachází na určitém místě, a to na rozdíl od všeobecného pojištění, které kryje týž druh majetku (věci), který se nachází na různých místech.

Class of life insurance policies. Třída životních pojištění. Pojistné smlouvy uzavřené v témže kalendářním roce, pojišťující životy lidí téhož věku, a podle téhož pojišťovacího programu.

Endowment policy. Smíšené životní pojištění. Pojistná smlouva, podle které má být pojištěnému po uplynutí určité doby vyplacena určitá, předem stanovená částka peněz, a v případě, že zemře před uplynutím této doby, má být stanovená pojistná částka vyplacena beneficiáři, kterého pojištěný předem označil. Silen v. Silen, 44 Wash.2d 884, 271 P.2d 674, 676.

Extended policy. Pojištění s prodlouženým pojistným obdobím. Pojištění, které poskytuje ochranu i po té, kdy se pojistné přestane platit.

Floater policy. Všeobecné pojištění. Pojistná smlouva na případ škody způsobené ohněm, která se

nevztahuje na nějaké konkrétně popsané zboží, ale na jakékoli zboží, které se v době požáru nalézá v určité budově.

Incontestable policy. Nesporná, nezpochybnitelná pojistka. Pojistná smlouva, která obsahuje ustanovení, podle kterého akciová společnost nemůže po té, co smlouva nabyla účinnosti, pojistku napadnout, zpochybnit ani vypovědět, a to vzhledem k prohlášení, které učinila v přihlášce k pojištění. Období, v němž pojistka nemůže být napadena, může být jedno, dvou i tříleté.

Interest policy. Pojištění interestu. Taková pojistná smlouva, která pojišťuje věc, ke které má pojištěný skutečný, majetkový a obchodovatelný interest; opak: „wager policy“, viz Wager policy, níže.

Master policy. Základní (individuální) pojistka v pojištění skupinovém. Ve skupinovém životním, lékařském atp. pojištění — jednotlivá pojistná smlouva (jednotlivého) účastníka pojištění. Jednotlivci, kteří jsou pojištěni na základě takové pojistky, obdrží certifikát osvědčující jejich účast na pojištění.

Mixed policy. Smíšená pojistka. Pojistná smlouva v námořním pojištění, v níž není přesně stanovena jen doba, na kterou je riziko pojištěno, ale je také uvedením názvů míst popsána celá cesta plavidla; to na rozdíl od pojistných smluv, které kryjí jednotlivou cestu, ale bez časového omezení, a také na rozdíl od pojistných smluv zvaných „purely time policies“ (čistě časové), v nichž se zase neuvádějí názvy míst cesty.

Open policy. Otevřená pojistka. Pojistná smlouva, v níž hodnota pojištěného předmětu není ani stanovena ani stranami dohodnuta, a je ujednáno, že bude určena až v případě ztráty (škody). Tento výraz je opakem výrazu „valued policy“ (pojistka na taxu, pevnou částku), který označuje pojistnou smlouvu, v níž je hodnota pojištěného předmětu pro účely pojištění pevně stanovena a výslovně uvedena. Výrazu „open policy“ se někdy užívá také pro označení pojistné smlouvy, v níž je uvedena souhrnná výše částky, přičemž jednotlivé částky a předměty pojištění se čas od času aktualizují.

Paid-up policy. Pojistka s jednorázovým pojistným. V životním pojištění — pojistná smlouva, v níž se pojistné platí jednou pro vždy, a nepředpokládá se tudíž každoroční placení pojistného.

Participating policy. Účastnické pojištění. Pojistné smlouvy, které se obecně vyskytují ve vzájemných pojišťovacích společnostech, na jejichž základě se pojištěný podílí na zisku pojišťovací společnosti prostřednictvím dividend nebo rabatů z budoucího pojistného.

Policy loan. Záloha na životní pojištění; půjčka z pojistného plnění. Záloha na pojistku životního pojištění, kterou pojištěný nemusí zaplatit (to jest: vrátit jako jinou půjčku). Board of Assessors of the Parish of Orleans v. New York Life Ins. Co., 216 U.S. 517, 30 S. Ct. 385, 54 L. Ed. 597. Půjčka poskytnutá pojišťovací společností, která je zajištěna pojišťovací hotovostní rezervou.

Policy reserves. Pojistné rezervy. Fondy dotované pojišťovací společností, konkrétně určené na plnění závazků z pojistných smluv.

Term policy. Termínované pojištění. V životním pojištění pojistka, která poskytuje ochranu na určité časové období, ale pojištěním se nevytvoří ani hotovost ani rezervní hodnota. Viz Insurance.

Time policy. Termínované pojištění. V pojištění na případ škody způsobené ohněm pojistná smlouva uzavřená na přesně stanovenou dobu, např. na jeden rok. V námořním pojištění pojistná smlouva uzavřená na časové období, vymezené délkou cesty nebo cest, které plavidlo v daném období podnikne.

Valued policy. Oceněná pojistka. Pojistná smlouva, v níž cena pojištěné věci, jakož i částka, která za ni bude v případě ztráty (škody) vyplacena, jsou stanoveny dohodou smluvních stran a výslovně uvedeny ve smlouvě.

Voyage policy. Cestovní pojistka. Pojistná smlouva v námořním pojištění platná pro jednotlivou cestu nebo pro několik cest určitého plavidla, ale (jinak) časově neomezená.

Wager policy. Pojištění sázky. Pojištění, jehož předmětem je věc, k níž pojištěný nemá skutečný, majetkový a pojistitelný interest. Pouhá „wager policy“ je pojistná smlouva uzavřená v případě, kdy pojištěný nemá k pojištěné věci žádný interest, a nemůže tudíž v důsledku pojistné události utrpět škodu, kterou by mohl jinak utrpět, kdyby pojistnou smlouvu nebyl uzavřel. Takové pojistné smlouvy jsou obecně protiprávní (neplatné), a zpravidla také nebývají písemné, protože pojištěný nemá pojistitelný interest.

Policy value. Hodnota pojistky. Částka v hotovosti, kterou pojištěný obdrží, když pojistnou smlouvu zruší.

Policy year. Pojistný rok. V pojištění rok, který začíná dnem počátku pojištění nebo v jeho výroční den.

Politia legibus non leges politiis adaptandae. Politici se mají přizpůsobit zákonům, nikoli zákony politikům.

Political. Politický; vládní, státní, státnický; taktický, manévrovací, propagandistický aj. Takový, který se vztahuje k politice, čili k výkonu vládní administrativy, státní nebo federální, nebo jí se týká. Takový, který se vztahuje k výkonu funkcí nebo souvisí s výkonem funkcí, jimiž byli pověřeni ti, jejichž úkolem je řízení státu; takový, který se týká řízení státních záležitostí (jako je tomu např. ve výrazu „politické teorie“); vztahující se k výkonu práv a svobod anebo vlivu, jimiž se občané státu snaží určovat čili řídit jeho věci veřejné; související s organizací nebo činností jednotlivců, stran neboli zájmů, jejichž cílem je řídit ustanovování anebo jednání těch, kdo spravují záležitosti státu. Maley v. Civic Action Committee, 238 Iowa 851, 28 N.W.2d 467, 470.

Political action committees. Viz PAC.

Political corporation. Politická korporace. Veřejnoprávní nebo municipální korporace (místní zastupitelstvo); korporace, která byla zřízena pro politické účely, a jejíž funkcí je výkon státní moci sekundárního nebo místního charakteru.

Political crime. Politický trestný čin (zločin). Obecně jakýkoli trestný čin namířený proti státu; např. vlastizrada, pobuřování proti státu. Tento výraz označuje jakékoli násilné politické rušení pokojného stavu, bez ohledu na to, o jaký trestný čin jde. Viz také Political offenses.

Political law. Politické právo. Odvětví právní teorie, které se zabývá teorií politiky, tj. teorií organizace státní moci a výkonu státní správy. Obvyklejší je označení „politická věda“ (political science).

Political liberty. Viz Liberty.

Political offenses. Politické trestné činy. Ve smyslu označení skupiny trestných činů, na které se zpravidla nevztahují extradiční dohody, zahrnuje tento výraz ty trestné činy, které patří mezi politická protiprávní jednání a představují jednu z jejich součástí. Tímto výrazem lze také rozumět trestné činy, jejichž skutková podstata spočívá v útoku na stávající politické uspořádání v zemi, ve které byly spáchány, a trestné činy, které byly spáchány se záměrem dosáhnout nějakého politického cíle. Ve smyslu extradičních dohod jde o trestný čin spáchaný během násilných politických akcí, jakými jsou válka, revoluce nebo vzpoura, nebo v souvislosti s nimi. Trestný čin nemá politický charakter prostě jen proto, že byl politicky motivován. Escobedo v. U.S., C. A. Fla., 623 F.2d 1098, 1104. Viz také Political crime.

Political office. Viz Office.

Political party. Politická strana. Sdružení osob, jehož základním cílem je podpora nebo uskutečnění voleb nebo jmenování do veřejných (státních) úřadů, funkcí nebo zaměstnání. State ex rel. Corrigan v. Cleveland-Cliffs Iron Co., 169 Ohio St. 42, 157 N.E.2d 331, 333. Výbor, sdružení nebo organizace, která přijímá příspěvky a vynakládá peněžité částky, aby ovlivnila nebo pokusila se ovlivnit volbu prezidentských a viceprezidentských volitelů nebo jiných osob, které kandidují na místa ve federálních, státních nebo místních veřejných úřadech, která se obsazují volbou, bez ohledu na to, zda dotyčný kandidát bude nebo nebude posláze zvolen. Cal. Rev. & Tax Code § 24434(b)(1)(C).

Political questions. Politické otázky. Takové otázky, které soudy odmítají projednávat a rozhodovat pro jejich ryze politický charakter, nebo proto, že případné rozhodnutí takové otázky soudem by zasahovalo do výkonné nebo legislativní pravomoci.

Podle „doktríny politické otázky“ se má za to, že soudy nemají v určitých otázkách rozhodovat, protože jejich rozhodnutí zasahuje do jiného oboru státní moci a/nebo protože takové otázky soud nemůže z nějakého důvodu rozhodnout. Islamic Republic of Iran v. Pahlavi, 116 Misc.2d 590, 455 N.Y.S.2d 987, 990.

Sporná otázka, kterou může posoudit mnohem případněji jiná státní moc, nepatří do pravomoci soudu. Nicméně zákon o poměrném zastoupení není takovou politickou otázkou, kterou by soud neměl posuzovat. Baker v. Carr, 369 U.S. 186, 208–210, 82 S. Ct. 691, 705–706, 7 L. Ed.2d 663.

Srovnej Justiciable controversy.

Political rights. Politická práva. Práva, která se vykonávají při utváření a vykonávání státní moci. Práva občanů, zakotvená v ústavách nebo ústavami uznaná, která občany opravňují účastnit se přímo nebo nepřímo na ustavení státní moci a na jejím výkonu.

Political subdivision. Politické (správní, administrativní) rozdělení (dělení, členění). Rozdělení státu provedené k tomu oprávněnými orgány, postupujícími v souladu se svými ústavními pravomocemi, a to za účelem výkonu těch funkcí státu, které vzhledem k jejich dlouhodobosti a potřebám státu byly vždy považovány za veřejné. State ex rel. Maisano v. Mitchell, 155 Conn. 256, 231 A.2d 539.

Political trial. Politický spor. Výraz, který se používá jen pro označení těch sporů, v nichž strany reprezentují zásadně odlišná politická přesvědčení a v nichž se obě

anebo jedna z nich snaží vést spor o své politické přesvědčení.

Politics. Politologie; politika. Věda o vládnutí. Teorie a praxe spravování veřejných záležitostí.

Polity. Politické zřízení. Forma vlády; společenské zřízení.

Polity approach. Politický přístup. „Polity approach“, podle kterého může civilní soud řešit spory o církevní majetek, vyžaduje, aby soud (nejprve) rozhodl o tom, zda církevní organizace má kongregační nebo hierarchickou povahu, a (teprve) pak řešil samotný spor v souladu s rozhodnutím příslušného řídicího církevního orgánu. *Bernson v. Koch*, 35 Colo. App. 257, 534 P.2d 334,337.

Poll. v. Zvolit, vybrat. Vybrat po jednom, zvolit z určitého okruhu osob. Zkoumat jednotlivě každého porotce po té, co byl vyneseno rozsudek, pokud jde o to, jak se na (znění) rozsudku podílel. *Viz* Polling the jury.

Poll. n. Hlava, jednotlivec; volby; seznam osob atd. Ve volebním právu seznam nebo listina obsahující jména těch, kdo se mohou zúčastnit voleb; souhrn těch, kdo se skutečně svými hlasy zúčastní voleb, tedy vyjma těch, kdo se jich nezúčastní.

Polling the jury. Šetření; zkoumání poroty. Postup spočívající v tom, že porotci jsou jednotlivě dotazováni, zda s rozsudkem souhlasili a dosud souhlasí. *State v. Linder*, 276 S.C. 304, 278 S.E.2d 335, 337. „To poll a jury“ — zkoumat porotu — znamená vyvolávat jména osob, z nichž se porota skládá, a žádat od každého porotce, aby před tím, než bude výrok zaznamenán, prohlásil svůj vlastní výrok. Tento postup může být doplněn otázkami jednotlivým porotcům nebo zjišťováním jednomyslného souhlasu obecnou otázkou: byl-li zjištěn souhlas, šetření končí. *Fortenberry v. New York Life Ins. Co.*, C. A. Tenn., 459 F.2d 114, 115.

Jestliže se zkoumáním zjistí nedostatek jednomyslného souhlasu, může být porotě přikázáno, aby se odebrala k dalšímu rozhodování, nebo může být rozpuštěna. *Fed. R. Crim. P.* (Federální pravidla trestního řízení) 31.

Polls. Volební místo, místnost. Místo, kde voliči odevzdávají své hlasy.

Poll-tax. Daň z hlavy; daň v určité pevně stanovené částce, uložená každému, kdo podléhá jurisdikci toho, kdo daň ukládá, a kdo patří do určité třídy osob (např. všichni muži určitého věku, atd.), bez ohledu na to, zda vlastní či nevlastní majetek. Daň z výsady bytí. Je to částka, která se ukládá osobám bez ohledu na majetek, zaměstnání, příjem či schopnost zaplatit. *Tiefel v. Gilligan*, Ohio Com. Pl., 41 Ohio Misc. 76, 322 N.E.2d 916, 920.

Daně z hlavy jako nezbytný předpoklad účasti ve federálních volbách byly zakázány 24. Dodatkem a pro volby v jednotlivých státech USA prohlášeny za neústavní výrokem ve věci *Harper v. Virginia Bd. of Elections*, 383 U.S. 663, 86 S. Ct. 1079, 16 L. Ed.2d 169.

Po. lo. suo. Stará zkratka pro slova „*ponit loco suo*“ (dává na místo sebe), používaná v plných mocích daných právnímu zástupci (v procesních plných mocích).

Pollute. Zkazit či poskvřnit, znečistit. Kontaminace půdy, vzduchu a vody škodlivými látkami a hluky. *Viz také* Pollution.

Pollution. Znečištění. Kontaminace životního prostředí různými zdroji, včetně nebezpečných látek, ale nejen jimi, organickými odpady a toxickými chemikáliemi. Znečištění je po právní stránce kontrolováno a ovlivňováno různými federálními zákony a agenturami, včetně občanskoprávních (common law) zákonů o nepřístojnostech, např. *Boomer v. Atlantic Cement Co.*, 26 N.Y.2d 219, 309 N.Y.S.2d 312, 257 N.E.2d 870. Příkladem federálních zákonů jsou *Clean Water Act* (Zákon o čistotě vod), 33 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1251 a násl., a *Clean Air Act* (Zákon o čistotě ovzduší), 31 U.S.C.A. § 7401 a násl. *Viz také* Environmental Protection Agency; Hazardous substance; Superfund; Toxic waste.

Polyandry. Polyandrie. Občanský stav, v němž jedna žena má více než jednoho manžela; sociální řád, který připouští pluralitu manželů.

Polygamia est plurium simul virorum uxorumve connubium. Polygamie je manželství s více manželými či manželkami zároveň.

Polygamy. Polygamie. Trestný čin, kterého se dopouští ten, kdo má více manželek nebo manželů v téže době, čili více než jednu manželku nebo jednoho manžela v téže době. Výraz „bigamie“ doslova znamená „druhé manželství“, na rozdíl od manželství třetího a dalších; protože polygamie znamená „mnoho manželství“, je zřejmé, že jich musí být víc než dvě. Polygamie je trestným činem ve všech státech USA.

Osoba je uznána vinnou polygamií, zločinem třetího stupně, tehdy, jestliže je oddána s více než jedním manželem anebo žije spolu s více než jedním druhem, a to v době, kdy vykonává práva z několikerého manželství. Trestný čin trvá, dokud všechna soužití a nároky z manželství plynoucí s více než jedním manželem neskončí. Po dobu tranzitu přes (některý) stát USA nebo po dobu dočasné návštěvy (některého) státu USA se toto ustanovení nepoužije na strany polygamního manželství, které bylo uzavřeno podle práva země, jejímiž jsou občany neboli státními příslušníky. Model Penal Code (Vzorový trestní zákoník), § 230. 1.

Polygarchy. Polygarchie. Výraz, kterého se někdy užívá pro označení vlády mnohých nebo vlády několika; vláda, v níž je suverénní moc rozdělena mezi několik osob; kolegiální nebo dělená výkonná moc.

Polygraph. Polygraf. Je znám také pod označením „detektor lži“; je to elektromechanické zařízení, jehož se užívá ke zjištění, zda vyšetřovaný pravdivě odpovídá na otázky. Měří a současně zaznamenává určité fyziologické změny v lidském těle, o nichž se předpokládá, že jsou vyvolány čili způsobeny vědomou snahou vyšetřovaného podvést či oklamat vyšetřovatele. *U.S. v. DeBetham*, D. C. Cal., 348 F. Supp. 1377, 1384. I když původně nebyl důkaz prostřednictvím polygrafu pro nespolehlivost jeho závěrů připuštěn, postupně je jeho použití dovoleno ve stále širším rozsahu, jestliže například strany předem o jeho připuštění požádají, anebo je-li tento důkaz nabídnut ke zpochybnění nebo podpoření svědkovy výpovědi. *U.S. v. Piccinonna*, C. A. Fla., 885 F.2d 1529.

Zaměstnavatelům v obchodě je zákonem zakázáno, s určitými výjimkami, žádat od zaměstnanců nebo od uvažovaných zaměstnanců, aby se podrobili zkoušce polygrafem. *Employee Polygraph Protection Act.* (Zákon na ochranu zaměstnanců před polygrafem) z r. 1988, 29 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 5 2001 a násl.

Viz také Lie detector.

Polyopsony. Polyopsonie. Situace na trhu, která se vyznačuje nepatrným počtem kupujících. Nepatrný počet ovlivňuje cenu surovin a výrobků.

Polypoly. Polypol. Situace na trhu, která se vyznačuje nepatrným počtem prodávajících, což přímo ovlivňuje ceny.

Pomerene Bills of Lading Act. Federal Bills of Lading Act, (Federální zákon o konosamentech), 49 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 81–124. *Viz* Bill of lading acts.

Pond. Menší rybník. Nádrž stojaté vody bez odtoku, větší než kaluž a menší než velký rybník („lake“); nebo podobná vodní nádrž s malým odtokem.

Great ponds. (Velké rybníky). Ve státech Maine a Massachusetts — přírodní vodní nádrže, jejichž rozloha je větší než 10 akrů, a které se do určitého data nestaly předmětem soukromého vlastnictví a užívání.

Private pond. Soukromý rybník. Vodní nádrž, která se nachází na pozemcích individuálního vlastníka nebo jedné skupiny spoluvlastníků (joint owners) nebo spolutenantů (tenants in common), a která nemá spojení s jinými veřejnými vodami, takže se ryby do nich odjinud nemohou dostat. Podle common law — jestliže se rybník spojil s veřejnými vodami tak, že v době velké vody se ryby mohly dostat ven i dovnitř, nešlo o soukromý rybník, v němž by žalovaní mohli chytat ryby, ať rybu ulovili v době velké vody nebo někdy jindy.

Public pond. Veřejný rybník. V Nové Anglii — velký rybník; rybník, který pokrývá více než 10 akrů půdy.

Ponderantur testes, non numerantur. Svědky je třeba vážit, nikoli počítat.

Pondus. Pondus. Ve starém anglickém právu procento, poplatek; *to jest* poplatek Koruně určovaný podle váhy zboží.

Pondus regis. Králova váha; standardní váha stanovená králem.

Pone. Ve staré anglické soudní praxi vstupní (originální) writ, kterého se původně užívalo k tomu, aby se proces přenesl ze soudu barona či ze soudu hrabství k vyššímu soudům common law. Byl to také writ vhodný k přenesení všech sporů projednávaných šerifem na základě writu „of justices“. Tohoto writu se už nyní neužívá, v současné době je řádným procesním institutem pro přenesení věci z okresního (krajského) soudu k některému z vyšších soudů writ „of certiorari“.

Ponendis in assisis. Starý writ nařizující šerifovi sestavit porotu pro soudní jednání v porotní věci nebo pro jednání na základě žaloby in rem.

Ponendum in ballium. Starý writ, který přikazoval, aby vézeň byl — v případech, kdy to bylo možné — propuštěn na kauci.

Ponendum sigillum ad exceptionem. Writ, který žádal soudce, aby připojili své pečeti k procesním námitkám žalovaného proti důkazu, který předložil žalobce, k rozsudku nebo k jiným procesním krokům, k nimž před nimi došlo.

Pone per vadium. V anglické soudní praxi obsoletní writ adresovaný šerifovi, aby předvolal žalovaného, aby se dostavil a u příležitosti složení kauce se zodpověděl ze žaloby. Writ se tak nazýval podle slov „*pone per vadium et salvos plegios*“, tj. „put by gage and safe pledges (dej zástavu a dobrou záruku), A.B., žalovaný.“

Ponit se super patriam. Lat. Ocítá se nad zemí. Ve staré anglické soudní praxi se těmito slovy nebo jejich zkrácenou podobou „*po. se.*“ zaznamenávala obrana obžalovaného v trestní věci znějící na „nevinen“.

Pool. Sdružení, asociace, trust, pool. Spojení fyzických osob nebo korporací (právnických osob), které podnikají ve stejném obchodním odvětví, nebo spojení, jehož cílem je angažovat se v určitém obchodním nebo spekulativním podniku, přičemž všichni zúčastnění přispívají do společného fondu nebo své akcie nebo jiné cenné papíry vkládají do rukou a dispozice řídicího výboru nebo jednotlivce, aby tak vyloučili monopol nebo kontrolovali ceny nebo úroky váhou a silou svého spojeného kapitálu, anebo vyvolali vzetup nebo poměrně. Také podobné spojení, jež neztělesňuje myšlenku sdruženého kapitálu nebo kapitálových příspěvků, ale jen vyloučení destruktivní soutěže mezi členy, a to na základě dohody o podílech na zisku nebo o rozdělení zisku z určitého obchodu nebo podniku, jako např. dohoda mezi dvěma nebo více konkurenčními dráhami, o tom, že se vzdají „tarifních válek“, (a obvykle) i o tom, že zachovají pevné tarify a rozdělí své výdělky z nákladní přepravy podle dohodnutých proporcí. Tento druh poolingových dohod je podle Shermanova antitrustového zákona protiprávní. *Viz také* Cartel; Trust.

V různých druzích hazardních her znamená „pool“ sumu peněz vydělaných ze sázek vložených do hry různými osobami, jejichž souhrn je pak vsazen jako sázka do závodu (např. dostihu), hry nebo jiné soutěže, a výhry, pokud je jich dosaženo, se rozdělí mezi ty, kdo do poolu přispěli, podle podílů, anebo je to suma podobně vytvořená z příspěvků několika osob, z nichž každá potom hádá neboli předpovídá výsledek budoucí soutěže nebo hazardní hry, přičemž ten, kdo měl úspěch, dostane celý bank. Takové pooly jsou odlišné od praxe bookmakerů. *U.S. v. Berent*, C. A. Nev., 523 F.2d 1360, 1361.

Těleso stojaté vody bez průtoku či výtoku, nashromážděné v přírodní nádrži nebo proláklíně, tedy nikoli v uměle vytvořené jínce. *Viz* Pond.

Pooling agreement. Poolingová smlouva. Smluvní uspořádání mezi držiteli (majiteli) akcií, která se týká hlasování na valné hromadě. Pokud je taková dohoda omezena na jejich hlasování jakožto akcionářů, je soudně vynutitelná.

Pooling of interests. Pooling podílů. Způsob zúčtování pro fúzující obchodní společnosti, kdy se jmění přistoupičské společnosti zapisuje do účetních knih společnosti základní (totiž té, k níž druhá společnost přistoučila) v hodnotě původního nabytí. Poolingovou metodou se ovšem netvoří souhrn hodnoty firem.

Pool debtors' oath. *Viz* Pauper's oath; Poverty affidavit.

Pope. Papež. Biskup římský a nejvyšší hlava římskokatolické církve.

Popular sense. Obecný smysl. V souvislosti s tvorbou zákona označuje tento výraz onen smysl, který by mu přikládali ti, kdo se zabývají problematikou, jež je předmětem zákona.

Populiscitum. Lat. V římském právu zákon přijatý lidem; zákon, který byl přijat na shromáždění římského lidu, v *comitia centuriata*, na návrh senátora; na rozdíl od *plebiscita*, jež vždy navrhoval jeden z tribunů.

Populus. Lat. V římském právu lid; všichni římské občany, jak patriciové, tak plebejové.

Porción. Ve španělském právu část nebo díl (podíl); (stavební) pozemek nebo parcela; přidělená půda, pozemek.

Porcupine provisions. „Bodavá (štípavá apod.) ustanovení“. Ochranná (resp. obranná) ustanovení v základní listině společnosti nebo v jejích vnitřních předpisech, jejichž úkolem je vyloučit nebo znemožnit pokusy o převzetí společnosti bez souhlasu managementu. Viz také Lockup; Poison pill; White knight.

Pornographic. Pornografický. Takový, který představuje obscénní literaturu, nebo takový, který se jí týká, k ní se vztahuje; obscénní, obscénní, oplzlý. Materiál je pornografický neboli obscénní tehdy, jestliže průměrná osoba, která ctí současné společenské standardy, by sledovala, že dílo jako celek působí na chliplný zájem, jestliže znázorňuje (zobrazuje) způsobem zřejmě urážlivým, pohoršlivým sexuální chování, a jestliže dílo jako celek postrádá skutečnou literární, uměleckou, politickou nebo vědeckou hodnotu. Miller v. California, 413 U.S. 15, 24–25, 93 S. Ct. 2607, 2615, 37 L. Ed.2d 419. Viz také Dominant theme; Obscene; Pander (*Pandering of obscenity*); Prurient interest.

Pornography. Viz Pornographic.

Port. Přístav, přístavní město, letiště. Místo určené pro nakládání a vykládání lodního nákladu a pro vybírání poplatků a cla z dováženého a vyváženého zboží. Místo na mořském pobřeží, na břehu velkých jezer nebo řeky, kde přistávají lodě, aby naložily a vyložily svůj náklad, nebo aby na lodě nastoupili nebo z nich vystoupili cestující, když nastupují nebo končí svou cestu. Přístav je místo určené pro nakládání a vykládání zboží; proto k přístavu patří i přirozená ochrana, která vodu obklopuje, a ochrana umělá (umělé hráze atd.). The Balldhill, C.C.A.N.Y., 42 F.2d 123, 125.

Foreign port. Zahraniční, cizí přístav. Přístav, který je podřízen výhradní jurisdikci cizího státu, nikoli jurisdikci USA. Tohoto termínu se ale používá i pro přístav ve státě jiném, než je stát, kterému plavidlo náleží, nebo než je stát, v němž má vlastník plavidla své sídlo. Každý jiný přístav než přístav domovský.

Free port. Viz toto heslo.

Home port. Domovský přístav. Přístav, v němž je plavidlo registrováno čili zapsáno, nebo ve kterém má sídlo jeho vlastník.

Port charges, dues, or tolls. Přístavní poplatky. Poplatky, které plavidla platí za to, že užívají obchodní výhody a výsady přístavu. Christiansand Shipping Co. v. Marshall, D. C. Pa., 22 F.2d 192, 194.

Port of call. Obvyklá zastávka. Přístav, v němž plavidla na své cestě zpravidla zastavují.

Port of delivery. Cílový přístav, přístav určení. Přístav, ve kterém končí jednotlivá plavba a ve kterém plavidlo vyloží nebo odevzdá svůj náklad, na rozdíl od přístavu, kde se na své cestě jen z jiného důvodu zastaví.

Port of departure. Přístav vyplutí. Přístav, ve kterém se plavidlo odbavuje a z něhož se vydává na svou cestu

(plavbu). Užívá-li se tohoto výrazu v právních předpisech USA, které požadují, aby plavidlo obdrželo osvědčení o způsobilosti k plavbě od konzulárního úředníka v místě vyplutí (odplutí), neoznačuje poslední přístav na území USA, v němž plavidlo zastaví, ale přístav, ve kterém bylo plavidlo odbaveno.

Port of destination. Přístav určení. Přístav, v němž má cesta (plavba) skončit. V námořním právu a v námořním pojištění tento výraz označuje také přístavy, v nichž končí cesta plavidla; jak domovský přístav, tak cizí přístav, do něhož bylo plavidlo vysláno, a také obvyklá místa zastávek, kde se nakládá nebo vykládá lodní náklad.

Port of discharge. Přístav vyložení. V pojistné smlouvě námořního pojištění znamená místo, kde se vyloží podstatná část nákladu, bez ohledu na to, zda v jiném přístavu má být vyložen zbytek.

Port of entry. Vstupní, celní přístav. Jeden z přístavů určených zákonem, v nichž se nacházejí celnice neboli celní úřady, zřízené pro výkon právních předpisů, které ukládají poplatky plavidlům a na dovoz zboží. Přístav, do kterého přijíždějí emigranti. 8 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 1221.

Port-reeve, nebo port-warden. Označení úředníka (správce) v některých přístavech, který je pověřen dohledem nad výkonem místních předpisů; druh náčelníka přístavní správy (přístavní policie).

Port-risk. Přístavní riziko. V námořním pojištění riziko škody na plavidle po dobu jeho setrvávání v přístavu, před tím, než se vydá na další cestu (plavbu). Viz také Port risk insurance.

Port toll. Přístavní poplatek. Poplatek, který se platí za vnesení zboží do přístavu.

Portal-to-Portal Act. Zákon „Ode dveří ke dveřím“. Federální zákon, který upravuje otázku úhrady za neproduktivní čas, který zaměstnanec potřebuje k tomu, aby se v některých případech dostal do místa výkonu práce a zpět.

Port authority. Přístavní správa. Vládní instituce (správní orgán) pověřená federální vládou nebo vládou státu řídit a organizovat provoz přístavu, a která je také zpravidla odpovědná za zabezpečení obchodních aktivit realizovaných na zemi neboli v prostoru přístavu. Někdy tyto orgány odpovídají i za uspořádání a stav letišť, mostů, celních území a povrchové dopravy v městské části přístavu; např. New York Port Authority, Newyorská přístavní správa, pracuje společně pro New York a pro New Jersey, a to na základě mezistátní dohody.

Portfolio. Zásoba cenných papírů v majetku společnosti; stav investic. V oblasti investování souhrnný výraz pro všechny cenné papíry (různých druhů) v rukou jedné osoby, fyzické nebo právnické.

Portfolio income. Příjem do portfolia. Příjem z úroků, dividend, nájemného, licenčních poplatků, kapitálových zisků a jiných investičních zdrojů. Příjem portfolia nejsou příjmová pasiva, a proto čisté pasivní ztráty nelze proti čistému příjmu portfolia započíst. Viz také Passive investment income; Passive loss.

Portio legitima. Lat. V kontinentálním právu zákonný podíl na dědictví; rozumí se tím ona část dědictví, k níž je daný dědic oprávněn a již nemůže být projevem poslední vůle zůstavitele zbaven, ledaže by pro to existo-

val zvláštní důvod; přitom jeho oprávnění (k dědictví) vychází toliko z jeho příbuzenství s testátorem.

Portion. Určený díl, podíl; část, kus; porce, úděl; los; část vzniklá dělením, rozdělením; podíl na majetku apod., který byl získán darem nebo dědictvím. Lecompte v. Davis' Ex'r, 285 Ky. 433, 148 S.W.2d 292, 295. Viz Per capita; Per stirpes.

Portion disponible. Franc. Ve francouzském právu ta část majetku, kterou může vlastník odkázat osobám, které nejsou jeho přirozenými dědici. Rodič, který zanechává jedno legitimní dítě, může disponovat pouze jednou polovinou svého majetku; rodič, který zanechává dvě, pouze jednou třetinou; rodič, který zanechává tři a více legitimních dětí, pouze jednou čtvrtinou; přitom není rozhodné, zda jde o dispozice *inter vivos* nebo na případ smrti.

Portoria. V kontinentálním právu poplatky, které se v přístavu platí za zboží. Daně, které se ve středověku vybíraly u městské brány. Poplatek za přechod, přejezd mostu.

Port risk insurance. Pojištění přístavního rizika. Na rozdíl od cestovního nebo časového pojištění (tj. pojištění na cestu plavidla a pojištění na určitou dobu), jde v tomto případě o pojištění plavidla na dobu jeho kotvení v přístavu, to jest před tím, než vypluje na další cestu. Bristol S.S. Corp. v. London Assur., D.C.N.Y., 404 F. Supp. 749, 752.

Portsales. Ve starém anglickém právu aukce; veřejný prodej zboží nejvyšší nabídkou; také, prodej ryb vzápětí po té, co byly přivezeny do přístavu.

Portus est locus in quo exportantur vel importantur merces. Přístav je místo, z něhož se odváží a do něhož se přiváží zboží.

Position. Rozsah investice (osoby) do jednotlivého cenného papíru nebo obchodu.

Position of United States. „Postavení Spojených států“. Výraz „position of the United States“ ve smyslu ustanovení Zákona o rovném přístupu ke spravedlnosti (Equal Access to Justice Act), 5 U.S.C.A. (Anotovaný zákoník USA) § 504; 28 U.S.C.A. § 2412, která (každému) státu (USA) dovolují, aby se v případě, že prohraje soudní proces, zbavil povinnosti zaplatit náklady právního zastoupení, pokud prokáže, že jeho „postavení“ bylo v podstatě oprávněné, se vztahuje k důvodům, které spočívají na (dotyčném) státu ve sporu. Spencer v. N.L.R.B., C.A., 712 F.2d 539, 547, 229 U.S. App. D. C. 225. Viz také Equal Access to Justice Act.

Positive. Jasný, pevný, definitivní, nedvojsmyslný; spolehlivý; praktický, konstruktivní; dokonalý, přesvědčivý, naprostý, nezvratný, prokázaný, zjištěný; zjištělný, konkrétní; hotový, úplný; pozitivní; skutečný, reálný, daný, empirický; direktivní; sebejistý, autoritativní; průkazný, potvrzující domněnku. Stanovený, přijatý nebo předepsaný. Přesný či kladný, souhlasný. Přímý, absolutní, explicitní.

K výrazům *positive Condition*; Fraud; Proof; Servitude, viz tato hesla.

Positive evidence. Přímý důkaz. Svědectví očitého svědka. Přímý důkaz o skutečnosti nebo o sporném bodu; důkaz, který, je-li mu uvěřeno (tj. je-li shledán věrohodným), osvědčuje pravdivost nebo živost sporné skutečnosti, přičemž nevyplývá z domněnky. Na rozdíl od důkazu nepřímého. Viz také Evidence.

Positive law. Pozitivní, platné právo (zákon). Zákon skutečně a definitivně ustanovený čili přijatý příslušným orgánem, a to pro stát organizované právní společnosti. Viz také Legislation.

Positive wrong. Zřejmé porušení práva, protiprávní úkon. Protiprávní jednání spáchané úmyslně. Padgett v. Missouri Motor Distributing Corporation, Mo., 177 S.W.2d 490, 492.

Positivi juris. Lat. (Z) platného práva.

Posito uno oppositorum, negatur alterum. Pokud je jeden ze dvou navzájem opačných názorů (stanovisek) přijat, je druhý odmítnut.

Posse. Lat. Možnost. O věci se říká, že je *in posse*, je-li možné, aby byla; věc je *in esse*, jestliže skutečně je. Skupina osob jednajících na základě zmocnění policie nebo šerifa, kteří hledají pachatele trestného činu nebo jej zatýkají (dobrovolný policejní oddíl). Totéž, co Posse comitatus (viz tam).

Posse comitatus. Lat. (Branná) moc okresu, kraje nebo hrabství. Všechno obyvatelstvo okresu, kraje nebo hrabství starší patnácti let, které může šerif v určitých případech povolat na pomoc, např. aby mu pomohlo udržet veřejný pořádek, pronásledovat a zatknout zločince atd. Williams v. State, 253 Ark. 973, 490 S.W.2d 117, 121.

Possess. Držet, mít, ovládat, vlastnit, znát; uvědomit aj. Osobně držet (zabrat, obsadit, zmocnit se atd.); skutečně a fyzicky ovládat; mít (nad něčím, vůči něčemu) výlučnou faktickou moc a kontrolu; mít a držet jako předmět majetkového práva; mít (k něčemu) řádné právo; být pánem (něčeho); vlastnit (něco), být vůči něčemu (jako vlastník) oprávněn, mít (k něčemu) titul.

Výraz „possess“ v právních předpisech o narkotických drogách znamená skutečné ovládnutí, opatrování a správu drogy. Collini v. State, Tex. Cr. App., 487 S.W.2d 132, 135. Žalovaný „possesses“, tj. má čili drží (ve smyslu prve uvedeném) kontrolovanou látku tehdy, když ví o její přítomnosti, když je látka (pro něj) bezprostředně dosažitelná, a když on sám má nad ní „dominion or control“, vládu a ovládnutí (správu, dispozici). State v. Hornaday, 105 Wash.2d 120, 713 P.2d 71, 74. Viz také Hold; Possession.

Possessio. Lat. Držba. *Civil law.* Kontinentální civilní právo. Takový faktický stav, který osobě umožňuje vykonávat podle její vůle právo nad hmotnou věcí a vyloučit z toho všechny ostatní. Takový faktický stav se nazývá „detence“ („detention“) a představuje základ držby ve všech jejích podobách.

Old English law. Staré anglické právo. Držba, držení; držba nemovitého majetku. Detence hmotné věci prostřednictvím tělesných úkonů a duševního záměru, provázený jistou podporou práva.

Obecná klasifikace

Pedis possessio. Postavení nohy; pevné místo; faktická držba nemovitého majetku (nemovité věci), která předpokládá buď skutečné (faktické) držení nebo zadržování a užívání.

Possessio bona fide. Držba v dobré víře, poctivá držba. **Possessio mala fide,** držba nepoctivá. Držitel *bona fide*, bonae fidei possessor, je ten, kdo se domnívá, že nikdo jiný nemá lepší právo k držbě než on sám. Držitel *mala fide*, malae fidei possessor, nepoctivý držitel, je ten, kdo ví, že k držbě není oprávněn (že k ní nemá titul).

Possessio bonorum. V kontinentálním právu držba majetku, věci. Častěji nazývána „*bonorum possessio*“ (viz tam).

Possessio civilis. V římském právu legální držba, tj. držení provázené úmyslem být neboli v důsledku držení se stát vlastníkem; v tomto smyslu se pak od držby legální odlišovala „*possessio naturalis*“, jinak nazývaná „*nuda detentio*“, pouhá detence, totiž držení bez úmyslu být nebo se stát vlastníkem. *Possessio civilis* byla základem pro *usucapio* nebo *longi temporis possessio*; obvykle (nikoli však nezbytně) byla držbou adverzní (viz *Adverse possession*).

Possessio fratris. Držení nebo zabránění majetku bratrem; to jest případ, kdy bratr má jmění (nemovitý majetek) v takové držbě, která opravňuje jeho plnorodou sestru, aby se jako dědička stala jeho právním nástupcem, a vyloučila tak polorodého bratra. Odtud se dovzuje ona doktrína staršího anglického práva o nápadu dědictví, která vylučovala polorodé příbuzné z právního nástupnictví k majetku; doktrína, která byla zrušena zákonem o nápadu dědictví, 3 & 4 Wm. IV, c.106.

Possessio longi temporis. Viz *Usucapio*.

Possessio naturalis. Viz *Possessio civilis*, výše.

Possessio est quasi pedis positio. Držba je jakoby postavení (položení) nohy.

Possessio fratris de feodo simplici facit sororem esse haeredem. Bratrova držba dědičného nemovitěho majetku činí sestru jeho dědicem.

Possession. Držba, držení; co kdo má, co má kdo k dispozici. Ovládat věc s úmyslem mít a vykonávat panství nad věcí. Oswald v. Weigel, 219. Kan. 616, 549 P.2d 568, 569. Detence a ovládání, čili skutečné nebo jen myšlenkové opatrování něčeho, co může být předmětem majetkového práva, a to pro vlastní užitek a prospěch, přičemž ten, kdo takto jedná, je buď majitel (vlastník), nebo ten, kdo má k dotyčné věci (jen) omezené právo, a dotyčnou věc drží buď osobně nebo prostřednictvím někoho jiného, kdo jeho právo vykonává na jeho místě a jeho jménem. Jednání spočívající v držení nebo stav držení. Takový skutkový stav, v němž osoba může vykonávat své oprávnění vůči hmotné věci podle své vůle a vyloučit z toho všechny ostatní.

Právo obecně rozeznává dva druhy držby: držbu skutečnou, faktickou, a držbu právem vytvořenou, tj. držbu právní. Skutečnou, faktickou držbu věci má ten, kdo vědomě v dané době vykonává fyzickou kontrolu nad věcí (kdo fyzicky věc ovládá). Ten, kdo sice skutečnou, faktickou držbu věci nemá, ale je si vědom jak svého oprávnění, tak i úmyslu vykonávat v dané době panství nad věcí a ovládat ji, ať přímo nebo prostřednictvím někoho jiného, má držbu právní. Právo také rozlišuje držbu individuální a společnou („joint“). Jestliže skutečná držba nebo držba právní náleží jednotlivci samotnému, jde o držbu individuální. Jestliže se dvě nebo několik osob podílí na skutečné nebo právní držbě věci, jde o držbu společnou.

Výraz „*possession*“ v souvislosti s pojištěním obecně označuje zjevné, zřejmé a vylučné užívání. Happy Canyon Inv. Co. v. Title Ins. Co. of Minnesota, Colo. App., 560 P.2d 839, 842.

Viz také *Adverse possession*; *Constructive possession*; *Contentious possession*; *Exclusive possession*; *Hold*; *Notorious possession*; *Occupancy*; *Repossession*.

Actual possession. Skutečná, faktická držba. O skutečnou, pravou, řádnou držbu jde tam, kde strana má věc v přímé držbě a fyzicky ji ovládá. Field Furniture Co. v. Community Loan Co., 257 Ky. 825, 79 S.W.2d 211, 215. Viz také obecné vymezení výše.

Adverse possession. Viz *Adverse possession*.

Chose in possession. Věc (součást movitého majetku) ve skutečné držbě, na rozdíl od „*choses in action*“, věci, která je předmětem soudního řízení, to jest věci, kterou vlastník současně nemá ve svém držení, ale ohledně které má právo žádat ji, získat ji nebo ji znovu získat na základě soudního řízení.

Civil possession. V novém civilním právu a v právu státu Louisiana držba, o kterou jde v případě, kdy někdo opustil dům nebo pozemek, které držel, nebo se vzdal movité věci, kterou držel, avšak bez úmyslu zbavit se držby. Jde o detenci věci na základě oprávněného titulu, přičemž držitel je přesvědčen o tom, že drží jako vlastník. Jde o fikci, která je důsledkem registrace titulu původního vlastníka.

Constructive possession. Držba právem vytvořená, držba právní. Držba nikoli skutečná, faktická, ale taková, o níž se má za to, že existuje tam, kde si někdo činí nárok na držbu na základě nějakého titulu, aniž věc fakticky drží. Tak je tomu např. tam, kde vlastník řádně vydělené části pozemku drží tuto jeho vydělenou část, ale právně, podle práva, drží pozemek celý. Viz také obecné vymezení výše.

Corporeal possession. Fyzická, tělesná držba. Setrvalý výkon nároku na vylučné užívání hmotné věci. Prvky této držby jsou: předně psychický postoj navrhovatele, jeho úmysl držet a přivlastnit si věc, a dále uskutečnění tohoto úmyslu. Všechny právní autority souhlasně tvrdí, že k tomu, aby šlo skutečně o držbu, je třeba, aby úmysl vyloučit (z držby věci) všechny ostatní existoval spolu s dalšími vnějšími skutečnostmi a byl z hlediska vnějších fyzických skutečností naplněn.

Criminal law. Trestní právo. Držba, jako skutková okolnost nezbytná pro uznání vinným trestným činem držení kontrolovaných látek s úmyslem je dále distribuovat, může být jak faktická, tak právní, U.S. v. Craig, C. A. Tenn., 522 F.2d 29, 31; obdobně může být jak společná, tak i individuální, Garvey v. State, 176 Ga. App. 268, 335 S.E.2d 640, 647. Obžalovaný musí mít panství a kontrolu nad kontrabandem a být si vědom jeho existence a povahy. U.S. v. Morando—Alvarez, C. A. Ariz., 520 F.2d 882, 884. Viz také *Possess*.

Držba jako prvek skutkové podstaty trestného činu loupeže, není omezena na skutečnou fyzickou nadvládu pouze vůči osobě a nad osobou, ale vztahuje se i na věci, které má tato osoba ve své moci a panství. McConnell v. State, 48 Ala. App. 523, 266 So.2d 328, 333.

Držba v žalobě na navrácení držby odcizené záilkou může být držbou skutečnou i právní. U.S. v. Ellison, C. A. Cal., 469 F.2d 413, 415.

K tomu, aby šlo o „držení“ ukryté zbraně podle zákona zakazujícího zločinci držet ukrytou zbraň, stačí, aby obžalovaný měl právní držbu zbraně a aby měl ke zbraně bezprostřední přístup. State v. Kelley, 12 Or. App. 496, 507 P.2d 837, 839.

Derivative possession. Odvozená držba. Druh držby, kterou má ten, kdo po právu drží majetek (věc) nebo jej má po právu ve svém opatrování, ale nikoli na základě

nároku vycházejícího z vlastního titulu, ale na základě práva odvozeného z titulu někoho jiného, jako je tomu např. u nájemce, držitele zástavy, koncesionáře atd.

Dispossession. Vypuzení z držby, zbavení držby. Úkon spočívající ve vypuzení z držby (zbavení držby) či v odstranění někoho z jeho držby majetku (věci), který původně držel; může jít o úkon nedovolený a protiprávní, jako je tomu v případě násilného jednání, anebo po právu, jako je tomu v případě, kdy lenní pán „zbaví držby“ svého tenanta (vazala, nájemce) po té, kdy vypršela doba nájmu nebo z jiného důvodu pomocí právního postupu. Viz *Dispossess proceedings*; *Ejectment*; *Eviction*; *Process (Summary process)*.

Estate in possession. Nemovitý majetek v držbě, držení. Nemovitý majetek, který na základě stávajícího interestu přejde na tenanta (nájemce) a zůstane v jeho rukou, bez ohledu na jakékoli následné okolnosti nebo souvislosti. Nemovitý majetek, jehož nájemce (sám) přijímá, získává nájemné nebo i jiné užítky, které z tohoto majetku plynou.

Exclusive possession. Viz *Exclusive possession*.

Hostile possession. Hostilní držba. Pokud je tento výraz vysloven v souvislosti s adverzním držitelem nemovitěho majetku (nemovitě věci), nemá vyjadřovat skutečné nepřátelství nebo zlou vůli, ale pouze to, že takový držitel nárokuje držbu jako vlastník, a proto o všech nárocích, které uplatňují jiní, tvrdí, že jsou neplatné. Viz *Adverse possession*.

Naked possession. Holá držba. Skutečná držba nemovitěho majetku (nemovitosti), která ale postrádá jakékoli zjevné nebo předstírané právo držet a v takové držbě pokračovat; hovoří se o nejnižším a nejméně dokonalém stupni titulu.

Natural possession. Naturální držba. Držba, při které se detentor ujímá věci tělesně, např. obsazením (obydlením) domu, obhospodařováním půdy či uchopením movité věci; naturální držba se definuje také jako tělesná detence věci, kterou držíme jako vlastní, aniž máme titul k její držbě, popř. s tím, že náš titul je neplatný.

Notorious possession. Viz *Notorious possession*.

Open possession. Zjevná držba. Držba nemovitěho majetku (nemovitosti) se označuje za zjevnou tehdy, jestliže jde o držení neskrývané čili takové, které není drženo v tajnosti, ani není kryto jménem třetí osoby, ani nejsou patrné snahy o jeho utajení či ukrytí, a je naopak takové, že kdokoli, kdo má o to zájem, může vlastním pozorováním a šetřením zjistit, kdo skutečně držbu má. Viz *Adverse possession*.

Peaceable possession. Viz *Peaceable*.

Pedal possession. Je-li titul založen adverzní držbou (viz *Adverse possession*), pak tento výraz znamená skutečnou držbu; to jest pobývání na pozemku neboli skutečné držení pozemku, anebo přímo jeho zdokonalování (obhospodařování).

Possession, writ of. Writ na držbu. Zatímco rozsudek vydaný na základě žaloby na rušení, popř. na znovunabytí držby (pouze) žádá vydání pozemku čili vydání jeho držby, slouží tento writ k tomu, aby se žalobce opět dostal do držby, skutečně nabyt zpět držbu pozemku. Tento writ má exekuční povahu.

Quasi possession. Kvazi držba (držba práva). Kvazi držba, to jest výkon či požívání práva, se má k právu

jako držba se má k věci; přítom výkon práva nemusí být soustavný; stačí takový, ze kterého je patrný úmysl držitele vykonávat právo kdykoli, kdy si to (držitel) bude přát.

Scrambling possession. „Bojová“ držba. Tímto výrazem je míněn boj o držbu, ke kterému dochází na pozemku samém, nikoli tedy takový boj, který se vede v řízení před soudem, jinými slovy, držba nabytá nedovoleným (protiprávním) vstupem na pozemek, který může např. spočívat ve vybudování plotu.

Unity of possession. Jednota, splynutí držby. Společná („joint“) držba dvou práv na základě různých titulů, jak je tomu v případě, kdy nájemce (pachtýř) pozemku získá titul dědičného majetkového práva, čímž dosavadní nájem (pacht) zanikne. Tímto výrazem se také označuje jedna ze základních vlastností společného („joint“) vlastnictví nemovitě věci, kdy každému z majitelů náleží celá držba, jak držba každé části, tak i držba celku.

Vacant possession. Vakantní držba. Nemovitý majetek (nemovitá věc), který jeho tenant (nájemce) opustil, uvolnil nebo jehož se vzdal. Opuštění musí být provedeno s úmyslem opustit držbu, a proto v případě, že nájemce má na pozemcích své věci, není možné se domnívat, že je držba vakantní.

Possession is nine-tenth of the law. Držba je devítí desetiny práva. Toto rčení nelze brát doslova v plném rozsahu jako kdyby znamenalo, že ten, kdo drží, může být z držby vypuzen jen tím, kdo má titul devětkrát lepší, než je titul držitele; avšak z náležitosti hlediska legální pravdy musí každý žalobce zvítězit silou vlastního titulu, nikoli slabostí titulu svého odpůrce.

Possession vaut titre. Franc. V anglickém právu, stejně jako ve většině jiných právních systémů, skutečnost držby svědčí *prima facie* (tj. zřejmě, evidentně) o titulu nebo (alespoň) domněnce o majetkovém právu k držené věci. Jinými slovy, držba (věci) je tak dobrá, jako titul (k ní).

Possessio pacifica per annos 60 facit jus. Pokojná držba trvající šedesát let činí (tvoří) právo.

Possessor. Držitel; ten, kdo drží; ten, kdo má držbu. Viz také *Occupant*.

Possessor bona fide. Bona fide possessor je ten, kdo drží jako vlastník v důsledku úkonu, který svou kvalitou dostačuje k převodu věci, a jehož vady si nebyl vědom. Přestává být *bona fide possessorem* od chvíle, kdy se o vadách úkonu dozví, neboli od chvíle, kdy jsou mu vady deklarovány ve sporu o vydání vedeném proti němu vlastníkem dotyčné věci.

Possessor mala fide. Mala fide possessor; nepoctivý držitel. Possessor, který není v dobré víře, pokud jde o to, že drží jako vlastník, ale který své postavení vlastníka předstírá, když ví, že k věci titul nemá nebo že jeho titul je neplatný nebo jinak vadný.

Possessory. Possessorní. To, co se týká držby; zakládající se na držbě, z držby odvozený, z držby vyplývající; ten, kdo držbu tvrdí neboli si na ni činí nárok.

Possessory action. Viz následující heslo.

Possessory action. Possessorní žaloba. Žaloba, jejímž bezprostředním cílem je získat nebo obnovit skutečnou držbu (*possession*) předmětu sporu (věci, o kterou se žaluje); na rozdíl od žaloby, která usiluje jen o vindikaci